

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENE

Osne čete so se izkrcale v Tuniziji

Včerajšnje posebno nemško in italijansko vojno poročilo javljata: V severnoafriških vodah je bilo 183.000 ton ameriškega ladjevja potopljenega, 234.000 ton pa poškodovanega — Osna letala so sestrelila zopet večje število sovražnih letal

Vojno poročilo št. 905

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V skladu s francoskimi civilnimi in vojaškimi oblastmi so se italijansko-nemške čete izkrcale v Tuniziji.

Premiki naših čet na Korziki in v južni Franciji se dopolnjujejo.

Italijanski bombniki so napadli letališča v Severni Afriki. Nekaj sovražnih letal je bilo sestreljenih na zemlji, drugih 6 pa so v boju sestrelili lovi, ki so bili v spremstvu bombnikov.

Osne sile so se včeraj srdito borile s sovražnimi edinicami v Cirenajki. Nasprotno

letalstvo, ki je bilo zelo delavno, je bilo zapleteno v ponovne dvoboje z našimi lovi, ki so brez lastnih izgub sestrelili tri letala.

Naše letalske skupine so v nizkem poletu uspešno obstreljevale in razprševale angleška oklepna sredstva in kolone, ki so jim zadale občutne izgube.

Preteklo noč so angleška letala znova bombardirala mesto Genova, ki je imelo veliko škodo v stanovanjskih četrtih. Ugotovljeno število žrtev med civilnim prebivalstvom znaša 4 mrtve in 23 ranjenih. Njihova imena in primki bodo objavljeni v mestnem časopisu.

Italijansko vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole posebno vojno poročilo:

Italijanska in nemška letalska ter pomorska sila je v tesnem sodelovanju v boju ob obalah severne francoske Afrike, ki je trajal več dni, dosegla že velike uspehe.

14 prevoznih ladij s skupno 102.000 tonami je bilo zavrženo potopljenih, 1 petrolejska ladja kakih 10.000 ton je bila torpedirana in je ostala v plamenih, 7 drugih prevoznih ladij s skupno 71.000 tonami pa je bilo hudo poškodovanih, da je treba računati z njihovo izgubo.

Nasprotnik je torej izgubil skupno za 183.000 ton trgovskega brodovja, vrh tega pa je bilo 35 drugih parnikov s skupno 234.000 tonami hudo poškodovanih. Od vojnih enot pa so bile potopljene tri krizarke in 4 rušilce ter stražne ladje, zadete in poškodovane pa so bile 1 bojna ladja in 3 letalonosilke, od teh ena letalonosilka prav hudo; poleg tega je bilo še poškodovanih 14 krizark in velikih rušilcev, 7 rušilcev in stražnih ladij, skupno 89 vojnih ali trgovskih enot je torej bilo ali uničenih ali poškodovanih v neusmiljenih napadih, v katerih so med 7. in 13. novembrom nastopile italijanske in nemške letalske ter pomorske sile v zahodnem Sredozemlju. Bitka se nadaljuje.

Sredozemsko bojišče, 16. nov. AS. Italijanske letalske sile so napadle v nizkem poletu neko letališče v severni francoski Afriki v trenutku, ko ga je zasedal sovražnik. Naša letala so se spustila nad bojišče ter obstreljevala številne boje dvomotornike, kateri so pravkar pristajali na vzletišču. Stevilna letala na tleh so bila poškodovana, dočim so se naša letala navzlic močni protiletalski obrambi vsa vrnila na svoje oporišče. Pri nekem ogledni-

škem poletu sta dva ameriška lovca napadla neko naše letalo nad nekim francoskim pristaniščem v francoski Afriki. Prišlo je do srditega boja, v katerem sta bili obe sovražni letali sestreljeni.

Berlin, 16. nov. AS. Prve strani tukajšnjih dnevnikov so danes zjutraj ekoro izključno posvečene mnogim velikim uspehom italijanskega ter nemškega letalstva in brodovja proti angleško-ameriškega izkrcavalnemu ladjstvu, uspehom, ki znašajo po navedbah včerajšnjega izrednega vojnega poročila 89 potopljenih ali težko poškodovanih sovražnih ladij. Listi pripominjajo, da izguba 417.000 ton trgovskega ladjevja, nujno potrebnega za vzdrževanje v Afriki izkrcanih angleško-ameriških čet, pomeni za sovražnika velikanski udarec. »Völkischer Beobachter« omenja govor generala Smutsa o naraščajoči nevarnosti osnih podmornic, ki je imel v Londonu tolikšen vtis, da je izbral sledov pretiranega in lahkotnega optimizma, kateremu se je prve dni predala anglo-ameriška množica. Angleži morajo dan za dnem ugotavljati težavnost položaja, ker osne podmornice potopijo več ladij, kakor jih lahko izdelajo angleške ter ameriške ladjedelnice. »Montag« piše, da so zdaj v Londonu in Washingtonu razumeli, da vsak nastop Angloamerikancev v škodo Evrope ali obmejnih prostorov neizogibno trči na ovire energičnih bliskovitih nastopov italijansko-nemških sil.

Rim, 16. nov. AS. Uradno poročilo angleško-ameriškega glavnega stana v Severni Afriki ne zanika števila o potopljenih ali poškodovanih ladjah, objavljenih včeraj v posebnem italijanskem in nemškem poročilu, marveč se omejuje le na objavo izgub »pred izkrcanjem«.

Veličastni japonski pomorski uspehi

Od 7. julija je bilo potopljenih 54 bojnih ladij, od začetka vojne pa so Japonci Amerikancem in Angležem potopili ali poškodovali 1267 ladij in uničili 3744 letal

Tokio, 16. nov. AS. Razen šest krizark in enega rušilca, ki so jih izgubili Amerikanci 12. novembra v pomorsko letalskem spopadu pri otoku Guadalcanarju, je nasprotnik izgubil od 7. avgusta soto v vodah Južnega Tihega oceana 54 vojnih ladij, med njimi eno oklepno, pet letalonosilk, 22 krizark, 15 rušilcev, 9 podmornic, enega pobiralca min in neko drugo vojno enoto nedogane vrste. Razen tega so bile v spopadu 12. novembra poškodovane še dve krizarki in trije rušilci. Sevilno ladij, ki so bile v istem času poškodovane, obsega pet zadnjih enot in znaša v celoti 23 enot, med njimi tri oklepne, štiri letalonosilke, sedem krizark, šest rušilcev, ena podmornica in en čistilec min. Potopljenih ali poškodovanih je bilo 22 pedovk in 16 drugih manjših enot, dve pomožni ladiji in 2 ladiji, katerih vrsta še ni ugotovljena. Med poškodovanimi nasprotnikovimi ladjami so sledeče: 89 bojnih ladij, štiri letalonosilke, 20 krizark, 18 rušilcev, dve ladiji za posebno službo, 39 podmornic, 6 topničark, dve polgalčki min, ena pobiralka min, dve torpedovki, 20 drugih manjših enot in nekaj pomožnih enot. Zajeto so bile sledeče ladije: ena ladja za posebno službo, dve topničarki, dve polgalčki min, dva rušilca in več drugih manjših ladij.

Tokio, 15. nov. s. V pristojnih japonskih vojaških krogih poudarjajo, da so japonske pomorske sile od začetka te vojne za Veliko vzhodno Azijo dalje potopile ali hudo poškodovale 370 sovražnih vojnih ladij ter potopile, poškodovale ali zaplenile 897 prevoznih vojnih ladij, razen tega pa sestrelile ali uničile še 3744 sovražnih letal. Potopljene sovražne ladije so naslednje: 9 oklepnic, 13 nosilk letal, 38 krizark, 36 rušilcev, 3 ladje za posebne službe, 89 podmornic, 8 topničark in 5 ladij za polaganje min, nadalje 9 torpedovk in 16 manjših ladij, 2 pomožni ladiji in 2 nadaljnji

neopredeljeni ladiji. Poškodovane sovražne ladje pa obsegajo 89 bojnih ladij, 4 nosilke letal, 20 krizark, 18 rušilcev, 2 ladiji za posebne službe, 39 podmornic, 6 topničark, 2 ladiji za polaganje min, eno minolovko, 2 torpedovki ter 28 manjših in 2 pomožni ladiji. Zaplenili pa so: eno ladjo za posebne službe, 2 topničarki, 2 ladiji za polaganje min, 2 torpedovki in dve drugi manjši edinici.

Sanghai, 16. nov. AS. Poveljnik Soiči Kamate, ki zapoveduje japonski mornarici v kitajskih vodah, je izjavil, da je ostal Guadalcanal edino ameriško sprednje oporišče v veliki vzhodni Aziji in da so Japonci tudi na tem otoku ustavili napredovanje izkrcanih ameriških čet. Poveljnik Kamate je dodal: »Če bodo hotele veserno-ameriške čete dolgo ostati na tem otoku, jim bodo morale washingtonske oblasti poslati pomoč ter pošiljati na to bojišče nove pomorske sile, katere bodo doživlele isto usodo, kakor sedanje, ki so bile uničene v bitkah pri tem otoku. Tako se bodo Japonci lahko borili z Amerikanci tam, kjer bodo sami hoteli, kajti Amerikanci ne bodo imeli več dovolj brodovja za boj.

Tokio, 16. nov. AS. Poročilo japonskega glavnega stana objavlja nove podrobnosti o uspehih pomorske bitke v južnem Pacifiku. V tem času so bile sovražne izgube naslednje: ena bojna ladja, letalonosilki »Enterprise«, »Hornet«, še ena velika letalonosilka, tri krizarke in en rušilec so bile potopljene. Težko so bile poškodovane naslednje ladije: tri velike boje ladje in trije rušilci. Sovražno letalstvo je zgubilo 150 strojev, sestreljenih v letalski bitki nad sovražnimi postojankami, 25 sovražnih strojev pa je sestrelila protiletalska obramba japonske mornarice nad japonskim bojiščem. Skupno z onimi letali, ki so bila uničena pri potopitvi sovražne letalonosilke, so nasprotniki zgubili nad 200 letal.

Angloamerikanci trepetajo pred osnimi podmornicami

Rim, 16. nov. AS. Kakor poroča agencija AFI iz Londona, se tamkaj v Severni Afriki nič ne prikriva, da bo Os v bodočih dneh napela vse svoje sile v upanju, da bo s podmornicami preprečevala zaveznikom utrjevanje njihovih postojank v Severni Afriki. List »Evening News« piše: Ministri in veščaki, kateri se bavijo s temi vprašanji, so vsi istega mnenja v priznanju, da so podmornice največja nevarnost za združene narode. Predlog generala Smutsa, da je treba ustanoviti posebni glavni stan za boj proti podmornicam, je najobčutljivejša točka naše vojne

organizacije. Doslej kaj takega nismo imeli. Moramo se spomniti na nauk o podmorniški vojni, ki smo ga dobili že v zadnji svetovni vojni. Ta nauk nam kaže strahotno ceno, ki jo je treba plačati, če se uporabljajo stare metode in se nove metode zanemarjajo. Os sama lahko brez japonske pošlje 500 podmornic v boj proti nam, piše »Ewing Standard«, ki dodaja, da se Nemci kar najbolj trudijo z izdelovanjem novih podmornic. List pravi, da Nemčija izdela zdaj 33 podmornic na mesec. To je že čudovita »armada«.

Italijanski kulturni institut v Bratislavi

Bratislava, 16. nov. AS. Tukaj je bil posebno slovesno odprt italijanski kulturni institut, kar označuje krajevni tisk za zgodovinski dogodek v italijansko-slovaških kulturnih odnosih. Pri slovesnostih sta govorila italijanski poslanik ter slovaški prosvet. minister Šivak, ki je dejal, da je svobodna Slovaška srečna in počaščena, da lahko nudi temu institutu svoje gostoljubje v slovaški prestolnici. Nato je govoril akademik Joachim Volpi o zgodovini Italije v svetovni zgodovini. Kratke besede je spregovoril tudi predsednik instituta prof. Maver.

Pogreb argentinskega poslanika v Rimu

Rim, 16. nov. AS. Danes zjutraj je bil v Rimu pogreb argentinskega poslanika pri Kvirinalu Malbrana. Navzoči so bili zastopnik Kralja in Cesarja, zunanji minister grof Ciano, zastopniki senata, zbornice fašijev in korporacij, zastopniki Italijanske akademije, člani vlade ter diplomatskih zborov pri Kvirinalu in Sveti stolici. Pred katafalikom sta bila položena venca Kralja in Cesarja in Duceja. Sveto mašo je opravil apostolski nuncij pri Kvirinalu msgr. Borgognini Duca, ki je imel tudi pogrebne obrede. Po pogrebnih svečanostih je bilo truplo prepeljeno v argentinski cerkev na trgu Buenos Aires, kjer je bil poslanik začasno pokopan.

Indija vztraja na svoji poti

Bangkok, 16. nov. AS. Poročilo o pogovoru med indijskim podkraljem Linlithgowom in Rajgijem Gopalaharjem je izzval največji gnev v

indijskih krogih. Anglija je pripravljena spustiti Gandija na svobodo le pod pogojem, da preneha z uporniškim gibanjem. Ti neplemeniti poskusi so imeli le to posledico, da so med indijskimi rodoljubi vzplamteli še ostrejši boji za indijsko neodvisnost.

Roosevelt in mali narodi

Buenos Aires, 16. nov. AS. Pri radijskem nagovoru na prebivalstvo Filipinskih otokov je predsednik Roosevelt izjavil: »Dolgo časa bo moralo preteči, preden se bodo mali narodi lahko sami vladali.«

Mogočne zavezniške postojanke na vzhodu

Berlin, 16. nov. AS. Kakor poročajo nemški listi, bo položaj nemških čet na vzhodu v bodočih zimih mnogo različnejši, kakor je bil lani. Razlike so naslednje:

1. nemške in zavezniške čete imajo sistem utrd, ki so na dveh tretinah celega bojišča ostale v letošnjem poletju nespremenjene. Bilo je torej dovolj časa, da so jih še bolj utrdili in preskrbeli z mogočnimi obrambnimi sredstvi. Iz začasnih zaslinih postojank leta 1941/42 je bila organizirana sistematična obrambna črta, ki lahko vzdrži vsak napad ter nudi vse potrebno za bivanje in prekrbo rezervnih čet;

2. lanske zimo je imela nemška armada velike težave v glavnem zato, ker je šele malo pred zimo zavzela obsežne pokrajine ob svojih bokih in jih ni mogla organizirati. Danes je vse to drugače. Za prvimi bojnimi črtami je ektrbno organizirano zaledje, veličastna vrsta potrebnih zvez ter nešteto

ekladšč streliva ter živil;

3. izkoriščeni so bili vsi nauki in vse izkušnje iz lanske zimske kampanje. To se nanaša bodisi na opremo četi, bodisi na oborožitev, bodisi na organizacijo določenih taktičnih okolištin. Tudi če bi bila zima izredno ostra, ne bodo vojaki nove Evrope v bojnih črtah proti boljševizmu nikakor presenečeni in nepriljubljeni. Tudi sicer so se od junija okoliščine na vzhodu v marsičem spremenile. Nemci so zadali Sovjetom velike izgube. Desetine in desetine njihovih divizij so bile uničene, uničenih je bilo na tisoče topov, tankov in letal, najbogatejše pokrajine je zgubila Moskva skupno z nešteti rudniki in industrijskimi pokrajinami. Zato Sovjetska Rusija prihodnje mesece ne bo mogla napasti z isto silo kakor lanske zimo. In če lanske zimo z vso svojo vojaško in industrijsko močjo Rusija pri svoji ofenzivi ni mogla uspeti, je logično, da bo letos lahko še manj dosegla.

Boji na Kavkazu in v Stalingradu

Napad na letališče Bone — Pomorski spopad pred nizozemsko obalo

Hitlerjev glavni stan, 16. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na Kavkazu so nemške čete uničile dve obkoljeni sovražni skupini, na drugem odseku pa so odbile sovjetske napade pri visokih krvavih izgubah za sovražnika.

Bojna letala so v Kaspiškem morju razgala eno torovno ladjo ter poškodovale dve prevozniki ladiji.

V Stalingradu so napadalne čete zavzele nadaljnje hišne bloke ter odbile sovražne protinapade.

Ob Volhovu se je ponesečil sovražni napad ob našem obrambnem ognju.

V Cirenajki načrtno potekajo umikovalni premiki. Nemška in italijanska bojna ter rušilna letala so z dobrim učinkom napadla sovražne kolone. V letalskih bojih z nadmočnimi sovražnimi letalskimi skupinami so bila sestreljena tri sovražna letala.

Nemške in italijanske čete so v polnem soglasju s francoskimi civilnimi in vojaškimi oblastmi pristale v Tuniziji.

Na alžirski obali je bilo bombardirano pristanišče in letališče Bone.

Neka nemška podmornica je na maroški atlantski obali torpedirala 6000-tonski potniški parnik.

V noči na 15. november je bila pred nizozemsko obalo pomorska bitka med stražnimi čolni in sovražnimi hitrimi čolni. Po kratki bitki se je sovražnik umaknil.

Hitlerjev glavni stan, 16. novembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole izredno vojno poročilo:

Italijanske ter nemške letalske in pomorske sile so v spopadih proti nasprotnim ladijskim spremljavam ob Severni afriški obali dosegle naslednje uspehe:

Uničenih ali poškodovanih je bilo 89 enot, in sicer je bilo potopljenih 14 trgovskih ali prevoznih ladij s skupno 102.000 tonami, ena petrolejska ladja kakih 10.000 ton je bila zadeta s torpedom ter so začela potapljati: 7 trgovskih in velik prevoznih ladij pa je bilo tako hudo poškodovanih, da je treba računati z njihovo izgubo.

S tem je bilo uničenih 183.000 ton. Potopitev 8 ladij s skupno 76.000 tonami je bila objavljena, kakor znano, v posebnem poročilu 14. t. m.

35 trgovskih ali prevoznih ladij s skupno 234.000 tonami je bilo poškodovanih deloma tako hudo, da dlje časa ne bodo rabne.

Ena bojna ladja je bila poškodovana. Poškodovane so bile tudi tri letalonosilke, ena od njih tako močno, da bo ostala izven boja za več časa.

Tri krizarke so bile potopljene, 14 krizark in rušilcev pa poškodovanih. 4 rušilci iz spremljavne enote so bili potopljeni, 7 rušilcev iz spremljavne enote pa je bilo poškodovanih.

General Rancke odlikovan

Berlin, 16. nov. AS. Hitler je poslal brzojavko brigadnemu generalu Ranckeu, ki se je zopet odlikoval s svojimi četami v sedanjih tridih bojih v Severni Afriki ter mu je podelil odlikovanje Želznega križa na hrastovem listu. Telegram je imel naslednje besedilo: »V priznanju in hvaležnost za Vaše junaško zadržanje v borbi za bodočnost našega naroda, Vas kot 145. vojaka nemških oboroženih sil odlikujem z Želznim križem na hrastovem listu.«

Majski ni zadovoljen

Rim, 16. nov. AS. Sovjetski poslanik v Londonu Ivan Majski je izjavil, da boji v Afriki ne predstavljajo drugega bojišča, kakor so si ga zamislili Rusi.

General Vogel ubit

Lisbona, 16. nov. AS. Iz angleško-ameriškega glavnega stana v Severni Afriki poročajo, da je bil v letalski nesreči ubit pribočnik generala Eisenhowera, angleški brigadni general Vogel.

Petaín Darlanu

Vichy, 16. nov. AS. Načelnik francoske države maršal Petaín je poslal admiralu Darlanu naslednjo poslanico: »Zvedel sem za Vašo brzojavko, poslano predsedniku vlade. Vi bi morali braniti Severno Afriko pred ameriškim napadom. Vaša odločitev pomeni kršitev mojega povelja in nasprotuje nalogi, katero ste sprejeli. Zaukazujem, da armada Severne Afrike v nobenem primeru ne stori ničesar proti Osnim silam in da ne povzroči domovini še več nesreč.« Podpis: Filip Petaín.

Petaínova poslanica francoskim silam v Afriki

Vichy, 16. nov. AS. Maršal Petaín, vrhovni poveljnik francoskih oboroženih sil, je poslal afriški armadi naslednjo poslanico: »General Giraud, ki ni držal svoje oficirske besede ter je pogazil svojo čast, zatrjuje, da je bil imenovan za poveljnika afriške armade Ta naslov so mu dale tuje sile. Jaz prepovedujem generalu Giraudu sklicevati se na moje ime in nastopati kot moj odposlanec. Častniki, podčastniki in vojaki, ne smete postati sokrivci njegovega izdajstva. Odrečite mu pokorščino. Jaz sem in ostanem vaš edini poveljnik.« — Filip Petaín.

Lavalovi posveti

Vichy, 16. nov. AS. Laval je imel po razgovorih z maršalom Petaínom več sestankov s svojimi ministri v zvezi s položajem Francije po napadu na Severno Afriko in v zvezi s sklepi, ki jih bo treba podvzeti za preprečitev vseh morebitnih primerov.

Angleška podmornica potopljena

Rim, 16. nov. AS. Angleška admiralijska poročila, da je bila potopljena angleška podmornica »Talisman«. Bila je ena najmodernejših angleških podmornic ter je imela 1090 ton.

Seja pokrajinskega odbora za letalsko zaščito pod predsedstvom Visokega komisarja

Ljubljana, 16. nov.

Visoki komisar je predsedoval v vladni palači seji pokrajinskega odbora za letalsko zaščito. Na seji so bili navzoči: šef Zvezni tajnik, podprefekt dr. David, kvestor, župan, poveljnik protiletalske obrambe kakor tudi drugi člani pokrajinskega odbora za letalsko zaščito.

Podprefekt dr. David je poročal o delavnosti odbora, nato pa so bila podrobno obravnavana

naslednja vprašanja, o katerih so navzoči obširno poročali: javna in zasebna zaklonišča, predpisi za preprečevanje požarov v zgradbah, pomoč tehničnih edinic in služba za prvo pomoč, zatemnitev, postavitve nadzornikov v zgradbah.

Nato je spregovoril Ekse. Grazioli in je k vsem obravnavanim vprašanjem dal navodila za nadaljnje delovanje, tako da bodo vsi predlogi čimprej izvedeni.

Novi hrvatski konzul v fašističnem domu

Ljubljana, 14. novembra.

Davi je Zvezni tajnik v Domu Fašija sprejel novega hrvatskega konzula v spremstvu njegovega prednika, ki bo te dni zapustil Ljubljano.

Hrvatski konzul je posebej obiskal Zvezo borbenih fašistev v Ljubljani, da bi tako pokazal tudi simpatije, ki vežejo oba zaveznika naroda in

ustaško gibanje, ki stoji v prijateljski državi ob strani naše Revolucije.

Zvezni tajnik je v prisrčnem razgovoru pridržal pri sebi hrvatskega konzula ter razpravljaj pri tej priliki o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo odnosov Stranke s predstavnikom prijateljskega naroda.

Nekaj besed o živilih v nekdanji Ljubljani

Že prejšnji rodovi so se v Ljubljani pritoževali, da so bila živila predraga in ponarejena. Šlo let je že odtlej, ko je neki domači kronist v časopisu objavil, da neki mokaarji v mestu mešajo med pšenično moko vsakovrstne manjvredne primese kot fižolovo, bobovo in koruzno moko, in da mimo tega še sleparijo pri teži in da zato prodajajo kruh in pecivo mnogo dražje, kot je vredno. Ljudska šegavost se je za take prestopke maščevala z množico hudobnih zafrkacij. Tako se je raznesla anekdota, da je priletel vrabec v neko ljubljansko pekarno, ondi zapil kljunček v hlebec kruha in ga z lahkoto odnesel skozi okno.

Ljubljanski mesarji niso glede na to prav nič zaostajali za svojimi tovariši peki. Vsak dan je bilo slišati o sleparijah pri teži in o najhujših surovostih. Zlasti srednji meščanski sloji so bili močno prizadeti po takih kupčijskih izgedih. Premožni ljudje, ki so kupovali večje množine in so preplačali meso za 2-3 krajcarje pri kilogramu, so bili vpludno postreženi. Če je kdo mesarja opozoril na predpisane cene, se je začel mesar razljučeno izražati o uradniških in raznih cenikih. Kdor je hotel kaj dobiti, je moral lepo molčati in biti slednjič še zadovoljen, da je dobil za pol funta manj in še slabega mesa, večidel same kosti in nagnite odpadke.

Dopolnilne določbe predpisov o telesni vzgoji v javnih šolah

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Clen 1. Telesna vzgoja učencev javnih šol je poverjena Italijanski liktorski mladini v Ljubljani (Gioventù Italiana del Littorio di Lubiana).

Clen 2. Zasebne šole s pravico javnosti lahko same poskrbijo za telesno vzgojo svojih učencev pod nadzorstvom G. I. L. L.-a.

Clen 3. V ljudskih šolah je poverjen pouk telesne vzgoje učiteljem, na srednjih in podobnih šolah pa specializiranemu osebju, usposobljenemu po določbah, ki veljajo v ostalih delih Kraljevine.

Prehodno se priznava usposobljenost po predpisih, ki so veljali v bivši kraljevini Jugoslaviji.

Clen 4. G. I. L. L. daje pouk telesne vzgoje bodisi po svojem osebju bodisi po osebju, ki mu ga da na razpolago Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino.

Clen 5. Pravilnik o šolski telesno-vzgojni službi in določbe o učnem načrtu odobri z odlokom Visoki komisar.

Clen 6. Sedanje telovadnice javnih šol se dajejo na razpolago G. I. L. L.-u, ki lahko odredi njih uporabo tudi za telesno vzgojo učencev, pripadajočih šolam, katere niso nastanjene v poslopju, kjer je telovadnica.

Clen 7. Učitelji telesne vzgoje, čeprav strokovno in disciplinsko odvisni od Zveznega poveljništva G. I. L. L.-a, so glede svojega delovanja v šoli podrejeni upravitelju šole in morajo spoštevati šolske dolžnosti, izvirajoče iz njihovega poučevanja.

Morebitne opazke o njih delu mora sporočiti upravitelj zavoda šolskemu komisariatu.

Clen 8. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse nje nasprotujoče in z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo s šolskim letom 1942-43.

Cena slanine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je določil ceno slanine, ki jo mora plačevati rejcem Pokrajinski prehranjevalni zavod po navedbi z dne 26. oktobra 1942-XX, št. 195, s predpisi o klanju prašičev, na lir 13.50 za kilogram, blago brez kože, franko zbiralno središče.

»Prima linea« št. 2, drugi letnik

14. novembra je izšla druga številka II. letnika »Prima linea«. Na uvodnem mestu obravnava članek 28. letni jubilej lista »Popolo d'Italia«, ki ga je 15. novembra 1914 ustanovil v Milanu Duce in z njim pokrenil veliko akcijo za preporod Italije. Prva številka »Il Popolo d'Italia« je imela njegov uvodnik pod naslovom »Držnost«. Misli, ki jih je Duce tedaj zapisal, so bile vseh 28 let njegovo vodilo in vodilo italijanskega naroda, ki se je z vso ljubeznijo oklenil svojega Duceja. List prinaša tudi reprodukcijo prve številke »Popolo d'Italia«, okrašeno z učinkovito fotografsko montažo. Na prvi strani je poseben članek posvečen rojstnemu dnevu Vladarja, načelna pa je članek o fašizmu in državi. Druga stran je posvečena italijansko-nemškemu kulturnim vezem, poseben članek obravnava Monakovo in monakovsky akademijo. Na tretji strani opiše daljši članek prvi veliki simfonični ljudski koncert, ki ga je v Glasbeni Matici priredil Zavod za italijansko kulturo v Ljubljani. Četrta stran je posvečena bojevnikom, peta stran pa fašistični organizaciji v Pokrajini. Številni so dopisi iz vseh pomembnejših krajev. Na zadnji strani je med drugimi zanimivostmi obdelan tudi šport in sicer tekma med vojaškim predstavnštvom Ljubljane z A. C. Fiume. Kakor vedno je tudi to pot tednik bogato ilustriran.

Inventar tekstilnih predmetov

Ugotovilo se je, da mnogi trgovci s tekstilnim blagom in oblačilnimi predmeti doslej še niso zadostili predpisom naredbe z dne 31. oktobra 1942-XXI glede predložitve inventarja. Opozarjajo se vse trdke, da dokler ne predložijo inventarja, ne smejo začeti s prodajo racionaliziranih predmetov.

Ne glede na sankcije, ki so predvidene v prej navedeni naredbi, bo trgovcem, ki kršijo gornji predpis, odvzeto obrtno pooblastilo.

Gospodarstvo

Novi trgovinski sporazum med Italijo in Finsko. Nedavno je bila sklenjena med Italijo in Finsko nova trgovinska pogodba, ki predvideva načrt za medsebojno blagovno izmenjavo. Znesek te izmenjave je določen v zelo veliki meri. Italiji zagotavlja novi sporazum znatne količine surovin in finjskih proizvodov, ki imajo poseben pomen za italijansko gospodarstvo, celuloza, les, papir itd., dočim bo Italija dobavljala Finski znatne količine tekstilij (fiooco, rajon, tkanine iz umetnih snovi), v manjši meri pa tudi vrtnarske proizvode.

Italijansko-madžarska petrolejska družba. S sodelovanjem italijanskega kapitala je bila v Budimpešti z glavnico 6 milij. pengő ustanovljena Italijansko-madžarska industrija mineralnega olja,

je bil ob koncu 18. stoletja prav ob kruharni, tik Čevljarskega mostu, dolg drog, ki je na njegovem koncu, tik nad Ljubljano, visela košara. V to košaro so posadili »hudobne« pekovejske mojstre, ki so se kakor koli pregrešili zoper naredbe o peki, bodi da so sleparili pri teži ali pa so pekli preveč črn kruh. Ob gneči številnih ljudi, ki so se radovali sprčo »prekrasnega prizorca, so peke v košari večkrat potopili v vodo, da bi se z vodo Ljubljani očistili svojih grehov.

Nedaleč odtod je bila tudi »sramotilna klopca«, kjer so morali obsojeni pekovski mojstri po več ur dolgo sedeti in si jih je lahko po mili volji ogledovalo radovedno občinstvo. To je bila »suha«, a zato nič manj mučna kazen in zadoščenje za greh.

Dotrpela je naša ljubljena mati, stara mati, tašča itd., gospa

Terezija Smerdu

vdova po dimnikarskem mojstru

Pogreb predrage bo v torek, dne 17. novembra 1942, popoldne na farno pokopališče v Postumii.

Postumia - Ljubljana, dne 15. novembra 1942.

Žalujoči sinovi in ostalo sorodstvo

d. d. Družba je že dobila dovoljenje za raziskavanje naftnih terenov. Večina glavnice je v rokah madžarske države, ostalo pa ima neka italijanska finančna skupina. V upravi je 5 Italijanov in 5 Madžarov. Tehnični vodja je Italijan, trgovski pa Madžar.

Italijansko-romunska trgovinska pogajanja. Te dni je zapustila Bukarešto večja romunska trgovinska delegacija, ki se je podala v Rim na pogajanja z italijanskimi industrijali.

Italijansko-švicarski gospodarski sporazum. Te dni se je sestala v Rimu mešana italijansko-švicarska komisija za medsebojni promet za obravnavo tekočih vprašanj. V soboto sta predsednik italijanske delegacije poslanik Amedej Giannini in predsednik švicarske delegacije dr. Holtz podpisala sporazume, na osnovi katerih je določena količina blaga v medsebojnim prometu za leto 1943. Nadalje so bili podpisani tudi sporazumi o nekaterih gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki interirata obe državi.

Zvišanje cen kvasa v Italiji. Kmetijsko ministristvo je dovolilo zvišanje cen kvasa za 1 liro pri kg ob neizpremenjenih ostalih prodajnih pogojih. Ta cena velja za mokri kvas, dočim je cena za suhi kvas določena na dvojno ceno mokrega kvasa obenem s poviškom 2 lir pri kg za večje izdelovalne stroške.

Cene uvoženega lesa v Italiji so določene po odboru za les za vojaške dobave. Cena za les iz Hrvaške se razumejo franko Metlika, za švedsko obmejna postaja z Nemčijo in istotako za Madžarsko. Delno pa veljajo za madžarski uvoženi les cene kot so v veljavi v Triestu.

Batova dividenda za lansko leto znaša 6%, dočim je za 1940 znašala samo 4,5% na glavnico 526,2 milij. čeških kron.

Pomanjkanje kmetijskega delavstva v Zedinjenih državah. V Zedinjenih državah zelo primanjkuje kmetijskega delavstva. Zaradi tega je državni tajnik v kmetijskem ministristvu prosil vojaško komisijo senata, da naj dovoli izločitev kmetijskih delavcev iz vojaške službe. V zadnjih letih je 1,6 milijona kmetijskih delavcev prešlo v industrijo in manjka sedaj kmetijstvu.

Za vedno nas je zapustila naša draga mama in stara mama

Jožica Štepec

zasebnica

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 17. novembra 1942, ob 15. uri z Vidovdanske ceste 9 na pokopališče v Štepanjo vas.

Sv. maša zadušnica bo v sredo pol osmih zjutraj v Štepanji vasi.

Ljubljana, 16. novembra 1942.

Žalujoči otroci: Janez, Alojzij, Marija, Ana, Marjeta, Katarina, Frančiška, Jerica - in ostalo sorodstvo.

Umrli nam je naš dobri mož, oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

Jože Pristov

poštni poduradnik v pokoju

v 81. letu starosti. — Pogreb bo v sredo, dne 18. novembra 1942, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina cesta V/12, na pokopališče na Viču.

Sveta maša zadušnica bo v ponedeljek, 23. novembra 1942, ob pol osmih zjutraj v župni cerkvi Viču.

Ljubljana, dne 16. novembra 1942.

Žalujoči:

Zena, otroci in ostalo sorodstvo.

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Prvo poglavje.

Dne 24. aprila 1854 so avstrijska ljudstva slavila velik praznik. Na Dunaju je bila z vsem slovesom sklenjena poroka med avstrijskim cesarjem Francem Jožefom in princezo Elizabeto Amalijo, bavarsko vojvodinjo.

Avstrijski vladar je bil tedaj 23 let star in je sledil svojemu stricu, ki je odstopil dne 2. decembra 1848. Dočim je bil mladi ženin v 24. letu, je lepa vladarica štela komaj 16 let. Bila je takna, kakor da bi jo vzel iz pravljice. Mladi soprog je bil starega germanskega rodu, velik, slok, plemenitega obraza, elegantnih navad in svetovnjaški. Mlada nevesta pa je bila še bolj častitljivega rodu in neizrečeno lepa. Oba sta se ljubila z nežno ljubeznijo.

Elizabeta se je rodila v Monakovem dne 24. decembra 1837. Njen oče je bil vojvoda Maksimilijan, njena mati vojvodinja Luiza, oboja iz najstarejše vladarske roduvine, kajti rod Wittelsbachovcev izvira še iz časov po Karolinah, ko je postal mejni grof Arnulf Wittelsbach, sin Luitpolda, leta 911 prvi vojvoda Bavarske.

Vojvoda Maksimilijan se je rodil leta 1808 in je bil glavni vojvodski veje Wittelsbachovcev. Vojvodinja Luiza se je tudi rodila leta 1808 in je bila iz kraljevske veje Wittelsbachovcev. Bila je hčerka Maksa Jožefa, ki je bil po Napoleonu dvignjen na kraljevski prestol leta 1805 in si je privzel ime Maksimilijan I.

Elizabeta je vso svojo mladost preživela na Bavarskem, in sicer v Monakovem ali pa v gradu Possenhofen, slikovitem okolju prelepega jezera Starnberg.

V družbi s svojimi starši, tremi brati in štirimi sestrami je preživela zelo živahno, zelo srečno in zelo mirno družinsko življenje. Njena mati vojvodinja Luiza je bila izredno dobrega srea, skrbela je samo za vzgojo svojih otrok, za svoj dom in za dobrodelne naprave. Bila je pravi vzor vseh čednosti in vrlin.

Vojvoda Maksimilijan pa je bil izreden čudak. Včasih je bil pri svojih nastopih in dejanjih tako nenavaden, da so iz njegovih dejanj pozneje sklepali o nesrečni usodi cesarice. Moglo bi se celo reči, da sta Elizabeta in njen oče vsa zmedena čutila sorodnost svojih narav. Čuden notranji vzpon ju je kot magnetizem vezal drugega na drugega.

Kar je najbolj čudno pri Maksimilijanu, je ravno njegov silen čut za neodvisnost, duhovitost, brezbržnost, vse to pa je prevečevalo silovito nagnjenje za potepuštvu.

Popolnoma se je odpovedal vsem zunanjostim, ki so tedaj tlačile nemške dvore. Prav nič se ni zmenil za vodilne evropske dvore, nič mu ni bilo za rodovne in plemenske razlike, zavračal je predpise dvornih ceremonialov in se ni zmenil za dvorne pravilnike. Nikdar pa ni rekel nobene besede o vseh teh zakonih in pravilih, ampak se je zadovoljeval, da se je nad njimi smejal, ali pa vse to preziral.

Bil je zelo razumen mož in se je izredno svobodno zanimal za najrazličnejše panoge javnega življenja. Zanimal se je za pesništvo, zgodovino, filozofijo, arhitekturo, glasbo, zdravstvo, geologijo, rastlinstvo in zvezdoslovje.

Ko je bil 15 let star, je spisal dramo, nato pa je pisal novele in romane, ki jih preveča žudna n zanosna domišljija. Okoli njega se je zbirala skupina mladih književnikov. Ker so bili to večinoma skromni monakovski meščani, so se monakovski plemenitaški saloni nad tem zelo pohujševali.

Ker ni mogel nikdar obstati na enem mestu, je bil stalno na potovanjih po vsej Evropi.

Poroka je za nekaj časa prekinila njegovo nomadsko življenje. Tedaj je kupil posestvo in grad Possenhofen, odkoder se tako lepo vidijo proti jugu vrhovi bavarskih Alp. Grad je zgrajen trdno, obdajajo ga štirioglati stolpi in krasen park okoli gradu se razteza do obrežja jezera Starnberg.

Maksimilijan je v njem prebival dolge mesece, ker se je mogel v njem do neskončnosti zanimati za naravo, za drevesa, za rastline, za cvetje, za polja in gozdove, za lov in konjerejo.

Do svoje žene je bil popolnoma nebrizen, vendar pa vedno ljubezniv in vljuden. Luiza je imela samo materinske dolžnosti, sicer pa se njen mož zanj ni zanimal. Bila je zdrava in močna ženska in je rodila svojemu možu osem otrok, in sicer tri fante in pet deklet. Elizabeta, ki se je rodila 24. decembra 1837, je bila njegova druga hčerka.

Tokrat je vojvoda zelo nestrpnno pričakoval porod. Že več mesecev je bil namreč pripravljen na veliko potovanje v vzhodne dežele.

Kakor njegov svak Ludvik I., bavarski kralj, se je tudi on zanimal in navduševal za Grčijo. Ko je bil njegov nečak Oton leta 1832. postavljen na grški prestol, je bil zelo navdušen. Kmalu nato pa se je zelo razočaral, ko je videl, da se je mladi bazilej zapletel v najzahrbtnejše prepire in revolucionarno izzivanje. Pač pa je za naslado prepotoval Malo Azijo, Sirijo, Palestino in Egipt. Domovina faraonov ga je navdušila. Nekega dne je na sejmu v Kairu, na trgu, kjer so prodajali sužnje, zapazil štiri male črnce. Njihova ljubkost ga je navdušila. Ni se mogel vzdržati, da jih ne bi kupil. Od tedaj naprej so ga črnci povsod spremljali. Ko se je vrnil na Bavarsko, jih je dal krstiti. Pa tudi tokrat so plemenitaški saloni v Monakovem presodili, da je vojvoda Maksimilijan zopet krenil preveč čez mero.

Droline novice

Koledar

Torek, 17. novembra: Gregor Čudodelnik, škof; Viktorija, mučenica; Hugon, škof; Evgenij, spozn. Sreda, 18. novembra: Adon, opat; Posvečenje cerkva sv. Petra in Pavla; Roman, mučenec.

Novi grobovi

† Filip Omladič

Iz kroga slovenskih časnika je v Ljubljani je nenadna smrt iztrgala urednika »Domovine« g. Filipa Omladiča. V soboto zvečer ga je v bližini križišča Tržaške in Langusove ceste okrog šeste podrl tramvaj, ko je šel iz Rožne doline v mesto. Pri padcu je Omladič dobil nevarno rano na glavi in čeprav so bili takoj poklicani reševalci ter so nezvestnega časnika hitro prepeljali v bolnišnico, mu zdravniki tam niso mogli pomagati. Omladič se ni več zavedel in je že ob tridesetih na sedem izdihnil. Rajni je bil doma iz Savinjske doline. Dolga leta je urejal teden »Domovine«. Star je bil 52 let in zapušča vdovo, sina in hčerko. Vsem njegovim dragim, zlasti pa užalošeni gospe in družini naše iskreno sožalje! Časnikarskega tovariša bomo vsi ohranili v najlepšem spominu.

† V Ljubljani je v 77. letu življenja mirno v Gospodu zaspala gospodična Ana Spenko, trgovka. Pogreb bo v torek, 17. novembra ob pol treh popoldne iz kapele sv. Janeza na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naša iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Diplomiran je bil na tehniški fakulteti v Ljubljani gospod Slivnik Herbert za inženirja elektrotehnike. Iskreno častitamo!

krk in obnem videl, kako je iz hiše, mimo katere je šel, s tretjega nadstropja padel otrok. Hitro je raztegnil roke in res se mu je posrečilo, da je prestregel otroka, neko štiriletno deklico. Sila padca je režiserja sicer vrgla na tla, otrok pa je ostal popolnoma nepoškodovan.

— Mrzlejšje vreme traja dalje Dnevi sredi novembra so postali mnogo hladnejši. Dnevna maksimalna temperatura se ne more dvigniti in se giblje navadno okoli 4 do 5 stopinj nad ničlo. V soboto je bil zaznamovan dnevni temperaturni maksimum le +4,5 Celzija. Že deveti dan ni bilo padavin. Pred tednom je na Krmu zapadel sneg in snežno odejo so ljudje lahko opazovali v nedeljo popoldne, ko se je s Krma za trenotek odstranila gosta oblaka plast. Tudi na drugih hribovih je že zapadel sneg. Zato je v ravnini mnogo mrzlejšje, kakor pa je bilo v prvi dekadi novembra. Lani 15. novembra je toploter jutraj zaznamoval primeren hud mráz. Bilo je -3,6° C. Letos 15. novembra, na Martinovo nedeljo, je bila jutranja najnižja temperatura +2° Celzija, v ponedeljek pa celo samo +0,8° C. V nedeljo temperaturni maksimum +3,5 stopinj Celzija. V ponedeljek jutraj je trajalo oblakno vreme dalje brez vsake spremembe. Megle ni bilo. Lani 15. novembra je bila zaznamovana najvišja dnevna temperatura še +10,5° Celzija, letos na ta dan samo +3,5° C. Barometer je dosegel v nedeljo rekordno visoko stanje 775,1 mm, a v ponedeljek je padel za 8,6 mm na 767,7 mm.

— Samo še do 1. decembra imate čas, da naročite Mohorjeve knjige za leto 1943 za 15 lir. Po izidu bodo knjige dražje. Udje bodo dobili štiri knjige. Pohitite z naročili, ki jih sprejema Mohorjeva knjigarna v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19. — Učite se strojepljan! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevi in večerni — prične dne 18. in 19. t. m. Najuspešnejša desetprstna učna metoda. Specialna strojepljana šola. Največja moderna strojepljanica, razni sistemi strojev. Posebni oddelki tudi za dijakine. Učnina zmerna. — Novi posebni tečaji za knjigovodstvo, stenografijo itd. Izbirajo predmetov po želji. Zahtevajte nove prospekte s slikami: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

— Vknjižbe in izbris posojil. Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča je oktobra vknjižila na razne nepremičnine v mestu in okolici več posojil in kreditov, izbranih pa je bilo tudi mnogo dolgov. Oktobra je bilo podanih 40 predlogov za vknjižbo raznih posojil in skupnem znesku 1.347.599 lir, septembra je bilo 35 predlogov za 2.366.524 lir. Najvišji oktobra vknjiženi posojili sta znašali 190.000 in 300.000 lir, najnižja posojila pa po 2000 lir. Podanih je bilo dalje v oktobru 30 predlogov za zaznambo vrstnega reda v varnost kreditov in skupnem znesku 15.786.000 lir. Oktobra pa je bilo dalje izbranih do 81 zaznambo vrstnega reda za vsoto okoli 12 milij. lir. Izbrisane so bile tudi čedne vsote pred leti vknjiženih posojil in terjatev. Podanih je bilo oktobra 42 predlogov za izbris vknjiženih posojil in terjatev in skupnem znesku 1.337.380 lir, 6.956.016 din in 6400 K. Izbrisane so bile zelo velika posojila, tako po 1.300.000 lir, 3.400.000 in 1.600.000 din. — Splošno je opaziti, da skušajo okoliški kmetje svoja posestva čim bolj razbremeniti in plačujejo redno in sprti vsa posojila.

— Nesreče na deželi. Delavčeva žena, 37 letna Angela Mihečičeva se je iz Ljubljane na vozu peljala domov v Semberje. Že pred hišo so se konji splašali. Žena je padla pod voz in si zlomila desnico. Konj je brcnil posestnika, 53-letnega Janeza Piskurja v Trebnjem v levo nogo in mu jo zdrobil. — Posebne vrste nesreče je doletela posestnika, 50 letnega Filipa Stefančiča, doma na Plešivici pri Brezovici. Velika hlevska lestva mu je padla na glavo in mu prebila lobanjo. — Tudi pri nabiranju gob človek lahko postane nesrečen. Mladi Franek Cerovšek, 14 leten sinček delavca v Bizoviku, je nabiral po golovskih gozdovih gobe. Na vlažnem listju mu je spodrenilo in revček si je zlomil levo.

— Markov trg v Benetkah preplavljen. Zaradi neprestanega hudega deževja je voda v Lago Maggiore tako narasla, da je nižje ležeči deli mesta Pallanza pod vodo in da je promet mogoč samo s čolni. V Spezziji se je utrgal oblak, ki je onemogočil ves promet v mestu. V Benetkah je voda vdrla na Markov trg in je poplavlila nižje ležeče mestne dele.

— Otrok s štirimi nogami. Na severnem Portugalskem se je v neki vasi rodila deklica, ki ima štiri noge. Dve nogi sta suhi, ostali organi so pa popolnoma zdravi. Zdravniki upajo, da bodo otroka ohranili pri življenju.

— Strupeni plini proti podganam. V Oslu imajo, kakor cenijo, milijon podgan, ki seveda povzročajo ogromno škodo. Sedaj so napovedali vojno podganam in sicer bodo proti njim uporabili strupene pline.

— S tretjega nadstropja padlega otroka prestregel. V Thiersu v Franciji je šel te dni po cesti nek filmski operater, Naenkrat je zaslišal

— Pismo 18 let na potu. Prebivalec neke vasi pri Valenzi je sedaj prejel pismo iz Buenos Airesa, ki je bilo tamkaj oddano v avgustu 1924, torej je potovalo 18 let in dva meseca. Odposlala ga je hčerka prejemnika, ki je že deset let pri svojem očetu.

Ljubljana

1 Drugi simfonični koncert. V ponedeljek, dne 25. t. m. bo ob 18. uri v veliki unionski dvorani II. simfonični koncert letošnje sezone, ki ga bo izvajal simfonični orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanca. Prvi simfonični koncert, ki je bil 7. t. m. je imel izredno lep umetniški uspeh, občinstvo pa je dokazalo v najlepši meri, kako se zanima za simfonično glasbo. Koncert je bil popolnoma razprodan in prepričani smo, da bo naše koncertno občinstvo pokazalo isto zanimanje tudi za drugi koncert, ki ima prav tako velik in zanimiv spored z deli, ki so jih napisali Beethoven, Cherubini in Smetana. Vstopnice so od danes naprej v prodaji v knjigarni Glasbene Matice. Že danes opozorjamo, da bo začetek točno ob 6. uri, konec pa malo pred četrta na 8. uro.

1 Martinova nedelja. Letos je bila Martinova nedelja zelo čemerna in mrzla. Sivkasto nebo, popolnoma prepreženo z visokimi oblaki, je dajalo nedelji še posebno žalosten značaj. Ljudje so se splošno držali doma na toplem. Redki so bili, ki so se spustili kam na sprehod. Tudi gobarji so v nedeljo raje ostali doma, kajti mrzlejšje vreme ni kaj ugodno za nabiranje gob, ki postajajo že dokaj redke. Jurčki so redki, mnogo je po gozdih še sivk in storovk, ki so prave novembrske gobe. Velik je bil naval občinstva na vse ljubljanske kinematografe in prav tako k gledališkim predstavam. Lokalna kronika ne zaznamuje nikakih večjih dogodkov, tudi nesreč ni bilo.

1 Tečaji za knjigovodstvo, stenografijo, strojepljanje, italijansko itd. se prične 18. t. m. Tečaji so dnevi in večerni, učne ure se določijo po želji obiskovalcev. Izbirajo predmetov vsakomur prosta. — Posebni oddelki za dijake in visokošolce. Učnina zmerna. Zahtevajte nove prospekte s slikami: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Lepo povest Lee Faturjeve z naslovom
„Na sredi te Ljubljane
je lip'ca zelena...“
boste brali v »Slovenčevem koledarju«
za leto 1943. - Naročite ga čimprej!

1 V Ljubljani umrli od 6. novembra do 12. novembra t. l. Kraškovci Apolonija roj. Remškar, 82 let, trgovka, Stari trg 22; Krašovec Helena, 85 let, zasebnica, Japljeva ulica 2; Leghiša Marija roj. Podbevšek, 83 let, vdova čevljarja, Levstikova ulica 25; Zor Miroslav, 68 let, pokončevalec mrčesa, Frančiškanska ulica 7; Golob Alojzij, 71 let, zvančnik drž. žel. v pok., Vodovodna cesta 54; Grmovšek Stefan, 53 let, vlakovodna drž. žel. v p., Izanska cesta 150; Dolinar Franc, 45 let, poljski delavec, Vidovdanska cesta 9. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Grohar Ivana, 39 let, vdova drž. cestarja, Polhovgradec 43 pri Ljubljani; Resnik Matilda, 27 let, služkinja, Cesta v Zeleni log 37; Farkaš Kristina, roj. Pavčič, 38 let, žena delavca, Pod ježami 15; Justin Anka, 26 let, žena mornar. narednika, Robičeva ul. 7; Pirc Avgust, 78 let, učitelj v p., Rožna ul. 41; Znidaršič Marija, roj. Belec, 67 let, prevzličkarica, Predjamska ul. 31; Novak Marija, 19 let, hči posestnika, Brezje 33 obč. Dobrunje; Korenčič Jedert, 68 let, dninarica, Vir 26, obč. Stična; Lipovšek Marija, 41 let, služkinja, Za gradom 4; Brinar Kristina, dninarica, Smarjeta-Sv. Krištof.

Naznanila

RADIO Turek, 17. novembra: 7.30 Pesmi in napovedi — Napoved časa — poročila v italijanski — 12.30 Ploščice — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Pisana glasba — 13. Napoved časa — poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.20 Operno glasbo izvajajo orkester, vodi dirigent Morelli, sodeluje tenorist Giovannioli — 14. Poročila v italijanski — 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijancec — Simfonična glasba — 15. Poročila v slovenski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert milanskega tria — 18.30 Poročila v slovenski — 19.15 Pisana glasba — 20. Napoved časa — poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.45 Tipična glasba — 21. Koncert ljubljanskega komornega tria (M. Lipovšek — klavir, A. Dermelj — violina, C. Sedlbauer — čelo) — 21.45 Koncert tria Emone — 22.10 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci — predavanje v slovenski — 22.20 Pisana glasba — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resnjova c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vile Tržaška c. 48.

POIZVEDOVANJE. V soboto, 14. novembra sem izgubila na poti od sodnije po Miklošičevi cesti do kine Matice otroške rokavice ter vpludno prošim najditelja, da jih odda na Jegličev ulici 9.

S Spodnjega Štajerskega

Violinistinja Ela Castelliz v Trbovljah. Graška virtuosinja na violino Ela Castelliz je letos že drugič obiskala in priredila užitek poln koncert glasbo ljubčim Trboveljčanom, ki so se ji z burnim plaskanjem zahvalili.

Maribor dobil zavod za ljudsko izobrazbo. Sledeč zgledu spodnještajerskih mest se je tudi v Mariboru ustanovil zavod za ljudsko izobrazbo, ki je začel s svojim delovanjem 13. novembra, ko je priredil prvi večer s predavanjem.

Najzanimivejše delo na slovenskem knjižnem trgu je izšlo v TREH knjigah

To izredno zbirko čarovnj, iger, ugank sestavljajo itd. je sestavil gospod Miklavž Kuret. Vse tri knjige obsegajo čez 700 strani.

Kupujte to lepo darilo našim družinam. — Marsikak večer bo lahko Vaš dom, veselja dom. — Pridobite naročnikov na »Slovenčev knjižnico«

Rusko bojišče: Poveljnik nekega nemškega armadnega zbora deli odlikovanja vojakom italijanske armade v Rusiji.

Umrli so v Celju: Neža Sredovnik, Uršula Bučar roj. Zupane in Marija Piano, vse iz Celja; dalje so umrli: Ivan Srdničnik iz Ločice pri Vranskem, Marija Kregar iz Ostrižje vasi, Amalija Mihelak iz Konje in Gregor Zahojnik iz Prekopa pri Vranskem.

Poročili so se v Celju: Rudolf Vengust iz Marija Rečnik, Maks Jovan in Angela Topolšak, Franc Inkret in Ana Beljak, vsi iz Celja; Franc Kajtnar iz Celja in Matilda Bračun iz Raštanja, okraj Brežice.

Zrtve dela. Težak kamen je padel 62 letnemu delavcu Tomažu Vodniku iz Trestrnice pri Mariboru na ramo in mu jo zlomil. 48 letna viničarka Marija Gumzej iz Melja pri Mariboru je prišla z desno nogo pod voz, ki ji jo je razmesaril.

Iz Hrvaške

Imenovanje glavnega ravnatelja za propagando v NDH. Poglavitnik je imenoval za glavnega ravnatelja v glavnem ravnateljstvu za propagando v hrvaškem prosvetnem ministrstvu časnika Matija Kovačič. Matija Kovačič je dosedaj zavzemal položaj glavnega urednika »Hrvaškega Naroda«, prej je pa bil glavni urednik osješkega »Hrvaškega lista«.

Zborovanje članov hrvaške vlade. Z večeršnjim dnevom so člani hrvaške vlade zopet pričeli prirediti po posameznih mestih velika zborovanja, na katerih poročajo o delu hrvaške vlade ter povsod nastopajo proti notranjim in zunanjim sovražnikom.

Skrb za hrvaškega delavca. Poleg socialne zaštite skrbi Hrvatska Delavska zveza tudi za dvig kulturne stopnje svojega članstva. To nalogo izvršuje s svojo kulturno-prosvetno zajednico »Odmor«, katere delo je razdeljeno na pet odsekov in sicer: na odsek »Razvedrilo«, »Splošna vzgoja«, »Umetnost«, »Sport« in »Lepota dela«.

Velik uspeh razprodaje znakov »Pomoč«. Letošnja akcija »Pomoč« je po vseh hrvaških krajih v polnem teku. Povsod se ljudje radi odzivajo prošnjam oblasti in prispevajo vsak po svojih možnostih za siromašnejše sloje. Nabiralna akcija v Zagrebu je že prvi dan zbiranja prispevkov dosegla popolen uspeh ter so tega dne v dveh urah razprodali vse znake »Pomoč«, ki so bili določeni za razprodajo v tem mesecu. Celokupna naklada teh znakov je bila v Zagrebu 38.000 komadov.

Hrvaški muslimani pri velikem muftiju. Skupina hrvaških muslimanov je pred kratkim obiskala velikega jeruzalemskega muftija v Rimu ter mu poročala o stanju muslimanov v NDH. Veliki mufti je ob tej priliki dal muslimanskemu zastopstvu kot svojo podporo za hrvaški muslimanski živel, 15. milijonov lir.

Iz Srbije

Zboljšanje svinjereje v Srbiji. Srbsko kmetijstvo za narodno gospodarstvo, ki vodi izvedbo načrtnega gospodarstva v deželi, je izdalo tudi potrebne ukrepe za zboljšanje svinjereje v Srbiji. V to svrhu bo omenjeno ministristvo nakupilo v inozemstvu več merjasev boljše pasme ter jih bo dalo na razpolago posameznim krajem.

Gledališko življenje v Srbiji. Prirejanje gledaliških predstav po posameznih srbskih mestih je postalo zelo priljubljeno ter po nekaterih mestih ustanovljajo kar stalna amaterska gledališča. Takšno gledališče je dobilo pred kratkim tudi mesto Čačak. Od časa do časa pa obiskujejo srbska mesta tudi posamezne gledališke družine poklenih gledaliških igralcev iz Beograda ter prirejajo v njih gledališke predstave.

Upokojitelj dr. Rusomirja Jankoviča. Srbska vlada je upokojila predsednika belgrajškega kassacijskega sodišča dr. Rusomirja Jankoviča.

Egiptovski muzej 30 metrov pod zemljo

Zaradi vojne so v Egiptu, pri Ulassarahu, spravili dragocnosti narodnega muzeja iz Kaira, v neko jamo, ki je 300 m pod zemljo. Jamo, ki ji je vhod zavarovan z železnimi vrati, stražijo egiptovski vojaki.

Tornado v Arkansasu

Najmanj 25 ljudi je bilo ubitih in 150 ranjenih, ko je izbruhnil v mestu Berryville v severnoameriški državi Arkansasu pred nekaj dnevi hud tornado. Skoraj ves trgovski del mesta Berryvillea je bil podrt.

Časopis, dolg 10 centimetrov

Najmanjši časopis na svetu je pač mehiški teden z imenom »Brzovanje«. Na 4 straneh, ki so

razdeljene na tri stolpce, prinaša ta listič novice iz vsega sveta. Ves časopis je dolg 10 centimetrov in širok 8 sencimetrov.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Odelavniki: 15-30, 17-30, Sloga od 14 dalje, nedelje in prazniki: 10, 13-30, 15-30, 17-30

Popularni komik MACARIO v svojem najduhovitejšem filmu

„Ne pravi mi tega“

Sodeluje lega Silvana Jachimov in Vanda Ostri

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Tragična ljubezen ruske velikašnice... Film razkošja, romantike in opojne glasbe!

Fedora

Izborna igralska trojica Luisa Ferida, Ameleo Nazzari, Osvaldo Valenti

KINO MATICA - TEL. 22-41

Težka odločitev veseljaškega dvorca za nov zakon

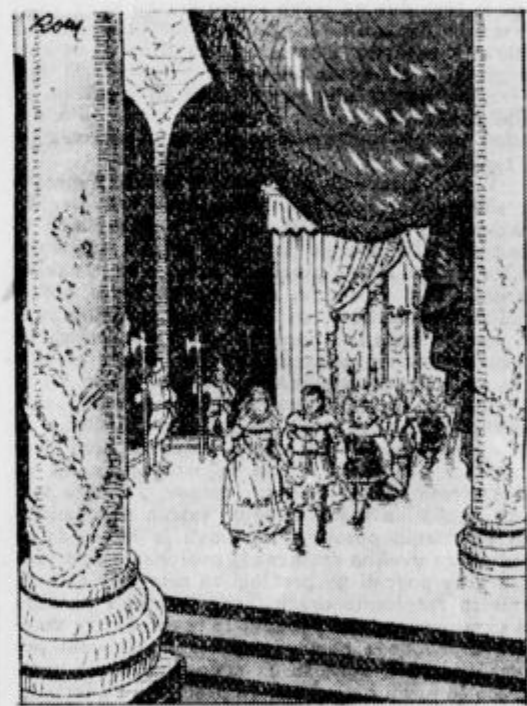
Glas vesti

V glavnih vlogah: Renzo Ricci, Luisella Beghi, Mariella Lutti in drugi

KINO UNION - TEL. 22-21

čevljar SKRJANEC

76.

ČEZ NEKAJ DNI JE BILA POROKA IN SLASTNA GOSTIJA, KI STA SE JO UDELEŽILA S SVOJIMA DRUŽINAMA TUDI OBA REŠENA GROFA.

TRI DNI PO POROKI PA SO SKRJANCA KRONALI ZA KRALJA DEVETE DEZELE. STARI KRALJ JE BIL TAKO ZADOVOLJEN Z ZETOM, DA SE JE ODPOVEDAL KRONI V NJEGOV PRID.

VESELJA DOM

Talleyrand – Napoleonov višji komornik

Karel Mavricij Talleyrand Perigordski, knez Benevski, slavljence, čigar slava je minila, je bil človek brez srca in brez čustev, ki se je znal prilagoditi vsakršni vladni obliki, oziroma si je je umel podrediti. Služil je prav vsem vladam, ki so se vrstile druga za drugo v Franciji. Iz starega režima je zajadral v revolucijo, iz revolucije v Napoleonovo vladno; po padcu Napoleona je sodeloval pri obnovitvi monarhije. Služil je Luizu Filipu, kakor je služil prej vsem vladam. Povsod se je vrinil, povsod je znal svetovati, povsod se je izkazal važnega in neobhodno potrebnega. Mislil je vedno le na svojo korist; ščitil je vedno le samega sebe, svoje gospodarje pa je varal. Nikoli in nikomur ni bil zvest; nikomur ni zaupal in vsakomur se je posmehoval. Vsi so se ga bali in so mu v vsem ustrezali.

Napoleon je rekel o njem: »Zgodovina o Talleyrandu ne bo vedela povedati drugega, kakor to, da je bil minister v vseh vladah: da je položil dvajset priseg, in da sem bil jaz tako neumen, da sem se dal pretentati.«

Takšnih priseg in krivih priseg je bilo naraslo že na trinaest, ko je prisegel končno še Luizu Filipu, preden se je odpravil kot poslanec v London. »To je moja trinaesta prisega. Veličanstvo; upam pa, da je zadnja.« Res je bila ta prisega zadnja, ker je umrl, star osemdeset let, potem ko je pomagal graditi, razdirati, ustvarjati in uničevati.

Talleyrand je bil človek izrednega uma in zmoglosti, toda vse je obračal le v svojo lastno korist. Na koristi svoje države in državljani se ni nikoli oziral. In Napoleon ni videl, ali naj ga vzljubi ali naj ga odkloni. Nekega dne ga je neopazoma vprašal, ali je res tako bogat, kakor pripovedujejo.

»Res sem bogat,« je odvrnil knez. »Na kakšen način pa ste tako obogateli?« je zanimalo Napoleona.

»Prav na enostaven način. Veličanstvo. Na predvečer 18. brumaja (brumaj je drugi mesec republikanskega leta) sem po nizki ceni kupil vse državne naslove, kolikor sem jih mogel dobiti; naslednjega dne pa sem jih drago prodal.«

Na ta nesramni in zaničljivi odgovor ni bilo kaj reči. Saj se je cesar dobro zavedal, da je Talleyrand tudi takrat veliko tvegaval, ko ga je poklical iz Egipta, da bi izvedel državni udar. Talleyrand je znal poiskati prave zveze in je vedel, kako mu najbolje kaže. Tako je ravnal tudi takrat, ko je prvi konzul dal prijeti in ustreliti vojvodo Enghienškega. Talleyrand umora sicer ni odobravala, a je molčal, ker je dobro vedel, da bo Napoleon storil, kar je nameraval. Talleyrandu je bilo kar všeč, da prvi konzul utrjuje svojo moč za vsako ceno, saj je bil Napoleon nazadnje le izvršilec načrtov in namenov, ki jih je gojil knez za ureditev Evrope. Samemu je nedostajalo moči, da bi izvršil kar je lahko poveril drugim. Talleyrand je želel, da bi se napoleonske homatije rešile tako, da bi zavladal v Franciji tak mir, na podlagi čigar bi se potem uravnovesila vsa ostala Evropa. Talleyrand se je vedno umaknil s pozorišča, kadar je njegovim gospodarjem kazalo slabo. Častne naslove pa in denarne dobičke, ki jih je prejemal od svojih gospodarjev, pa je tudi takrat pridno izkoriščal. V »senec« je potem manevriral, naskrivaj, da mu niso mogli do živga. Ko je naneslo, je zopet nastopil s kakšno imenitno kratko, kakor n. pr. leta 1812, ko se je izrazil: »To je začetek koncate«

Delal se je, kakor da ga nobena stvar ne zanima; kakor da se je že naveličal igrati »velikega gospodara«. Vendar je bil prijazen, kadar je kazalo; v naslednjem trenutku pa se je že spremenila njegova prijaznost, posebno proti osebam, ki so ga spregledale. Znal se je obvladati in se je kazal mirnega in ravnodušnega, medtem ko so bili vsi drugi zaskrbljeni in nemirni. Bil je simpatičen cinik, ki je na videz obral plašč po vetru, v resnici pa je lovil veter v svoja jadra. Na ženskah mu je pred vsem drugim ugajala lepota; duhoviti ženski ni maral. »Ako bi se oženil, bi vzel neumno lepoticco, da bi si pri njej odpočil od duhovitih žensk,« je večkrat govoril.

Zaljubljen je bil v Klaro Elizabeto, ženo Augustina pl. Remusat, ki je bil kastelan na cesarskem dvoru, preden je Jožefina Beauharnaisa nosila krono. Na razkošnem dvoru je Napoleon postavil Talleyranda za višjega komornika. Napoleon ni trpel, da bi med dvorjani vladala vzajemnost in prijateljstvo; a kljub temu sta se sprijaznila komornik pl. Remusat in višji komornik Talleyrand. Oba sta bila izza časa predrevolucijske dobe, a sta se kljub temu kmalu privadila novim razmeram na dvoru.

Gospa Remusat ni bila lepoticca, toda bila je zelo inteligentna opazovalka in duhovita ženska. Navduševala se je za Napoleona; opajala jo je njegova veličina, njegov pogum in način, kako je hotel urediti svet. Poznala pa je tudi Napoleona od človeške strani; saj se je zatekala Jožefina k njej, kadar sta se z Napoleonom sporekla: vse podrobnosti je Jožefina zaupala gospe pl. Remusat. Ko je prišla gospe pl. Remusat večkrat v stik s cesarjem, je njeno navdušenje precej izhlapelo.

Po tej družini je spoznal Talleyrand Napoleona.

ona prav od vseh strani, dobrih in slabih, človeških in vladarskih. Mož, ki je gradil in razkošaval Evropo, se je zanimal tudi za dvorske čenče in marnje.

Gospa pl. Remusat je spisala o svoji dolgotrajni službi pri Jožefini in v Tuilrijah spomine. V teh spominih opisuje podrobno vse takratno dvorsko življenje. Knjiga opisuje brez pretiranosti osebe in dogodke. Zenske so jo rade brale, saj je gospa popisala oblike, nakit, navade in značaje skoraj vseh sodobnikov tistega časa. Opisala je značaj Napoleona in Jožefine, ki sta bila drug na drugega vedno ljubosumna. Ti spomini, ki so izšli leta 1880 (izdali so jih potomci pisateljice), so zdaj na novo izšli v italijanski pri založniku Einaudiju v Torino.

V začetku gospe pl. Remusat Talleyrandu ni zaupala, bila je pred njim v zadregi in ni vedela, kako naj se vede in zdrži; motil jo je njegov dvoumn in podsmehljivi način govora. Zdel se ji je vse preveč šaliv in posmehljiv, da bi ga imela za resnega človeka. Toda Talleyrand je vzljubil oba zakonca. Večkrat ju je posečal. Zakonec sta vodila razkošno gospodinjstvo. Napoleon jima je dal v ta namen velike vsote na razpolago. Polagoma se je lisjak pri de Remusatovih popolnoma udamačil. In gospe de Remusat je opazila, da je mogoče tudi s tem človekom govoriti od srca. Priznala mu je, da ga je v začetku zelo slabo sodila. Talleyrand ji je rekel, da žena, ki hoče služiti možu, ga mora predvsem tudi ljubiti. Polagoma sta se sprijaznila Talleyrand in gospe de Remusat toliko, da ji je knez zaupal celo svoje politične misli in naklepe, ki so bili precej drugače usmerjeni, kakor načrti njegovega gospoda, cesarja Napoleona. Talleyrand je jasno izpovedal, da na svetu niso samo Francozi in Napoleon, ampak tudi še drugi gospodje.

Gospa de Remusat ni tiščala vanj, da bi se ji popolnoma odkril; marveč jo je motila večna menjava med dobroti in hudobnostjo, ki jo je opazovala na knezu. Ko pa je gospe izgubila svojo mater, ji je knez izkazoval toliko sočutja, da mu je nazadnje rekla: »Saj ste vendar le boljši, kakor se kaže!«

Talleyrand ji je odgovoril: »Način, kako je kdo preživel svoja otroška leta, vpliva na vse po-

znežje življenje. Če bi vam povedal, kako sem preživel svoja mlada leta, bi se ne čudili, da sem tak, kakršen sem!« Pripovedoval je gospe o svoji mladosti. Dasiravno je imel očeta in mater, ni imel pravega doma. Kot prvorojenec je bil določen za vojaški stan. Toda nerodna pestunja ga je prevrnila iz zibelke. Pri tem si je pokvaril nogo in je ostal šepast. Poslali so ga k stari materi v Perigord, od tam pa v Pariz v zavod sv. Sulpicija, kjer naj bi se bil pripravil za duhovski stan. Za ta stan pa ni imel niti veselja niti poklica. O teh svojih letih pripoveduje kaj žalostne spomine.

V zavodu je ostal po cele ure sam v sobi. Ker je šepal, se ni mogel udeleževati iger svojih tovarišev. »Ko sem bil tako sam in zapuščen, sem si ustvaril prav posebno sodbo o ljudeh, tudi o svojih starših. Kadar so me obiskali, so me gledali brez čustev in ljubezni. Vidite, gospe, da je bil hladen in brezdušen — in preračunljiv.«

Napoleon je bil veliko bolj čustven. Gospe Remusat pripoveduje v svojih spominih o nekem dogodku, ko se je Napoleon poslavil od Jožefine, ko je šel na vojno proti Prusom. Jožefina je morala ostati v Monzi. Pri slovesu je bil navzoč tudi Talleyrand. Jožefina je jokala, cesar pa je obšel in večkrat prisrčno poljubil. To je ganilo celo Talleyranda. Cesar se je obrnil k Talleyrandu; podal mu je roko in je objel oba. Ženo in kneza. Gospe Remusat pa je rekel: »Kako občudujem, da moram zapustiti dve osebi, ki sta mi najbolj pri srcu.« Cesar je večkrat pomnil te besede. Tako je bil ginjen, da so se mu vline solze in je krčevito zahlipal. Moral je sedeti in so ga močili z oranžnim cvetom. To stanje je trajalo četrte ure, preden se je pomiril.

Talleyrand pa je stal tam s svojo kruljavo nogo in z zagonetnim obrazom, v katerem niti Napoleon ni znal brati. (La Stampa — Pánfilo.)

Dobra udeležba na turnirju namiznega tenisa

Korotanec Bradeško prejel prvo nagrado — Železničarji so v organizaciji nepreksljivi — 50 tekmovalcev opravilo 120 iger

Ljubljana, 16. novembra.

Zimsko sezono namiznega tenisa je otvoril letos Hermes z uspešnim turnirjem, ki je trajal večeraj z malimi presledki od 8 zjutraj do 5 popoldne. Igrali so v spodnji dvorani Makičevega hotela, kjer smo videli tri lepe, nove igralne mize. Izdelali so jih mizarji v železniških delavnicah. Ze zgodaj zjutraj je bilo precej zanimivo za potek tekmovalca, katerega se je udeležilo 50 igralcev. Imeli so tudi precej obiskovalcev in cenijo, da se jih je zglasilo čisto dneva okrog 500.

Med tekmovalci je bilo 22 Hermežanov, 6 Korotanec, 2 mladikarji in 18 neorganiziranih. V izločilnih tekmah smo doživeli prvo presenečenje, ko je odpravil Dular gibčnega Bogataja z 2:1. V glavnem turnirju so igrali v treh obdobjih. Kdor je hotel zdržati preko drugega kola, je moral pokazati že solidno znanje in zadostno mero nadarje-

nosti. Tu so se odlikovali in obnesli trije bratje Strojnik, Bradeško, znana atleta Merala in Milanovič, pa Dular ter Recek. Vprašanje pa, kdo bo odnesel lep pokal, dar Dopolavora, je bilo še vedno odprto.

Izidi III. kola so bili: Milanovič : Dular 2:1, Strojnik A. : Recek 2:0, Strojnik R. : Strojnik III. 2:0, Bradeško : Merala 2:0.

Finalne borbe so bile mestoma prav vroče in napete. Potekle so takole: Bradeško : Strojnik A. 3:0 (21:17, 21:14, 21:10), Strojnik R. : Milanovič 3:0 (21:11, 21:16, 21:17), Strojnik A. : Milanovič 3:1 (19:21, 21:19, 21:6, 21:18).

Bradeško : Strojnik R. 3:1 (21:19, 21:19, 19:21, 21:18).

Bradeško : Milanovič 3:1 (21:18, 20:21, 21:12, 21:15).

Na krovu italijanske podmornice, ki se je po uspešnih bojih na Atlantskem oceanu vrnila v svoje opirališče.

Torek

Okoli petih popoldne, ko je bila kongregacijska dvorana že polna dijaštva, je predsednik četrtošolske Andrej Salmič potegnil iz notranjega žepa notes. Tedaj je nekaj zazvenelo na tla. Bliznji obrazi so se ogledali proti mizi in videli, kako je predsednik naglo pobral in spravil žlico, ki jo je bil po nerodnosti potegnil s papirja. Zmedel se je in rahlo zardel, potem pa je začel sestane in ga vodil z veliko spretnostjo. Nekateri drugi, ki smo tudi nosili vsak svojo žlico s sabo — mi samotanci — smo bili ponosni na Salmiča. Predsednik, in jč kakor mi z očrnelo, neumito žlico, zmerom jo ima pri sebi ko berač, v desnem notranjem žepu...

Mleko, zelje, fižol, repa, žganci, polenta... gorko, mrzlo, sveže, prestano...

Obležal sem v postelji, medtem ko je zunaj snežilo. Soba je bila velika in svetla, tiha in tuja. Zelodec se mi je krčil v bolečinski jaz pa sem mislil na soto: prvič odsoten... — Ko je prišel zdravnik in me pregledal, je odločno dejal:

»Potrebna je takojšnja in temeljita sprememba hrane.«

Kako? Kam?

»Po hišah si izprosile,« je svetovala gospodinja. »Saj se tudi mnogi drugi tako preživljajo.«

Ob gosposkih vratih so se plaho oglašali zvoncei.

»Jaz sem siromašen dijak... če bi mi mogli dati hrano en dan v tednu...«

— Pri nas boste dobivali večerjo ob četrkih in petkih...

— Ponedeljek imate še nezaseden? Torej ponedeljek...

— Kosilo ob nedeljah...

— K nam bi prihajali ob torkih, če vam je prav...

Po dolgih težavah so zginile zadnje vrzeli. Čudno jedilno razpredelnico sem pritril na knjižno polico k šolskemu urniku.

Bil sem tu manj, tu bolj dobrodošel, bolj ali slabše postrežen, počutil sem se prijetneje ali neprijetneje... šlo je. Žlice mi ni bilo več treba nositi s sabo, o prvih naslednjih počitnicah sem jo zarjavelo pustil doma.

Izmed sedmih dni, v katerih sem enkrat obromal mize svojih dobrotnikov, mi je v najtoplejši luči ostal turek.

Zmerom sem težko čakal jutra, ko bom v šolo grede spet zajtrkoval kakao in bel kruh z umešeno kumino. Z veseljem sem mislil, kako me bodo pri kosilu spet gostoljubno sprejeli, me domače spraševali o šoli in se zanimali za vse moje življenje. Sedel bom za družinsko mizo in se mučil z jedilnim orodjem, zardeval in se smehljaj, odgovarjal in poslušal... in tako bo prišla ura pol dveh. Ko bom odmolil kratko zahtoval, mi bo gospa napolnila žepo s kruhom in jabolkami, otroci me bodo lepo sprejeli do večnih vrat in pozdravili... in se vrnem na stanovanje. Na najvišjem oknu trinastropne hiše bo spet stonel profesor zgodovine in se mi nasmehnil... Zvečer se enkrat pot tja: spet bodo na krožniku okusne jedi, tako dobre, kakor ubog dijak komaj kaj sanja o njih.

Tako so se vrstili torki kakor jasni in svetli majski dnevi v deževni pomladi. Tista sončna in zdrava družina, kjer je bilo za tujeja tretje-šolska toliko toplote in razumevanja, mi je dajala mnogo več kakor samo telesnega kruha.

Zgodilo se je, da je moj godovni dan padel na turek. Mati edina mi je vsako leto pisala za god, mimo drugih je šel ta dan ko vsak drug. Jaz sem ga praznoval z mašo in obhajilom... in je minil.

Ko sem tistikrat prišel iz šole, sem ko po

navadi sedel na svoj prostor pri oknu, tako da sem bil obrnjen proti kuhinjskim vratom.

Nenadno so se vrata odprla... in zagledal sem vrsto otrok — najstarejši je zorel za prvo šolsko klop — najmlajši je bil komaj shodil. Ob otrocih sta stala gospod in gospa in se smehljala.

Prvi je pristopil Janez, povedal prisrčno voščilo in položil predme debelo pomarančo. Za njim je prišla Tinka s svojim voščilom in z nekoliko drobnejšo pomarančo, nato Marija, njej je sledila Katia, nazadnje pa je priracal Francelj. Gledal me je samo s svojimi velikimi očmi in ni spravil besede iz sebe, drobno pomarančo je dal na mizo...

Pred mano je bilo pet pomaranč kakor pet nedolžnih otroških src. Nisem mogel do besede spričo iznenaditve. Vse je bilo tako lepo ko v snu... in zunaj se je v vriskajoči sončni luči belil sneg.

Ali se ni tedaj v mojem mladem, nepopačenem srcu rodil vzklík: »To je vzorna družina! Srečna taka družina!« Ali sem slutil, da se bo po letih vračala misel na tistih pet pomaranč razne debeline... na petero zdravih in pridnih otrok... in da se bo porodila želja: »Imeti tako družino! Imeti tak dom!« In kdaj siromakemu, boječemu četrtošolcu napraviti veselje...

Tedaj, če se bo kdaj zgodilo, bodo Janez, Tinka, Marija, Katia, Francelj in še kdo že odrasli ljudje. In duhovni gospod Andrej Salmič bo le nerad mislil, kako je davno nekoč nosil žlico v desnem notranjem žepu, da mu je bila čisto v napoto in celo v posmeh.

Cas pa gre dalje. Nova ubožna mladina hodi po hišah, kjer živijo dobre družine. Gotovo ima tudi ona svoj najljubši dan v tednu, tudi ona ga bo uvrstila med najlepše spomine in ga okrasila z vso lučjo, kakor sem jaz obdal s hvaležno glorio in nepozabnostjo svoj turek.

V. B.

Tako je pripadlo prvenstvo turnirja Bradešku s tremi zmagami, drugi je bil Strojnik A (2 zmage), 3. Strojnik R. (1 zmaga), 4. Milanovič. Prva dva sta Korotanca, tretji in četrti pa člana Hermesa.

V tolažilnem turnirju je nastopilo 32 igralcev. Objavljamo rezultate, začeni s III. kolom: Bogataj : dr. Zebot 2:0, Peterca : Kocmur 2:0, Merala II. : Bakovnik 2:0, Potočnik : Sajovic 2:0. Tako sta igrala v četrtem kolu samo še dva para: Bogataj in Peterca 2:0, Merala II. : Potočnik 2:0. V finalnem srečanju za tolažilno nagrado je premagal Bogataj Merala II. z 2:0 (21:18, 21:13).

Organizacija turnirja je bila prav dobra. Igrali so pri treh izvrstnih mizah istočasno, prav zadovoljiva pa je bila tudi razsvetljava, ki so jo v ta namen posebej uredili. Luč je padala naravnost na sredino mize, tako da sta oba tekmeča enako dobro videla. Po končanem turnirju so poklicali zmagovalce k mizi z nagradami. Pozdravil jih je predsednik Hermesa, višji svetnik drž. žel. dr. Mauri, ki je poudaril, da ima Hermes v namiznem tenisu že lepo tradicijo, se zahvalil sodelujočim za številno udeležbo in jih bodril, naj vztrajajo v delu za napredek našega športa. Bradeško je prejel za tem prvo darilo, lep pokal, ki ga je poklonil inspektor Liberatti. Ostali tekmovalci so prejeli praktična darila, kakor pisalo garnituro, likerni ecrvis, opremo za namizni tenis in podobno.

V vsem so odigrali večeraj 120 iger; v dvorani so skakljale drobne bele žogice od zore do mraka. Vse je bilo točno in brez pritožb, kakor se pač spodobi za prireditelje železničarjev, ki so tudi tokrat pokazali veliko smisla za organizacijo, točnost in red.

Nogometno popoldne na Stadionu

Mars : Zabiak 13:0 — Tobačna tovarna : Ljubljana—Mars (kombinirano moštvo) 2:1

Prvotno smo bili obveščeni, da bo sodelovala Mladica namesto Ljubljane, dejansko pa je imel prireditelj težave s četrtnim moštvom. Ne bomo ugaibali, kje se zaškrbilo, videli smo le, da je bilo na igrišču samo 5 igralcev Ljubljane, ostala mesta pa so zpolnili z Marsoveci, ki so pravkar končali prvo tekmo.

Vreme je bilo precej mrzlo in tudi igra, ki se je razvijala na zelenem travniku, ni mogla ogreti gledalcev. Najprej je nastopil Mars proti Zabiaku. Moštvo Marsa ima nekaj odličnih moči, povrhu pa še vratarja, ki se popravila od igre do igre. Zabiak je mlado moštvo, kateremu manjka tehnik z žogo, pa tudi fizično so šibki. Ze v prvem polčasu se je povzpela razlika na 8:0 v škodo SK Zabiaka. Zlasti slab je bil vratar, kateremu se je poznalo, da ni vajen stati med podboji. V drugem polčasu so ga zamenjali z igralcem, ki je bil precej sigurnejši. Izostil jih je samo še pet in končni izid je bil 13:0 na čast in slavo Marsa. Napad Zabiaka je večeraj naravnost pozabil na svojo vlogo, ki bi morali obstojati v snovanju napadov. Tako pa, v drugem polčasu se mu ni niti enkrat posrečilo, da bi prodrl do vratarja Porenca. V hudo napoto je bil Zabiaku spet postavljen Slamič, ki je stal neke v sredini igrišča ter držal žogo pred seboj. Kdor ga motri, opazi, da je v njem prava nogometna žilica, kakor tudi v marsikaterem igralcu, ki se bori za barve Marsa.

V drugi tekmi je nastopil prireditelj turnirja Dopolavoro tobačne tovarne proti enastoriteli, ki so je sestavili na licu mesta. Pet igralcev je prišlo od Ljubljane, pet jih je dal Mars, enajsti pa je bil sodnik, ki je sodil prvo tekmo.

V začetku se je zdelo, da bomo videli živahno tekmo. Na obeh straneh je bilo precej elana. Novodošli igralci so hoteli ogreti, mošje od Marsa pa so bili še vedno dobro razpoloženi. Kar videti jim je bilo, da so si zaželeli bolj odprte in sproščene igre, kakor je bila prva.

Prvi gol na škodo moštva tobačne tovarne je zabil Hacler v peti minuti. Ti pa niso klonili in so vračali z nevaadnimi napadi. Vrtar Porenca je imel priložnost pokazati, da zna varno in pravočasno lovit žogo. Ukanili so ga šele po dolgotrajnem valovanju igre, ko je poslal Pavšič moštvskega strel naravnost pod prečko.

Pozneje je postalo očito, da ne morejo igrati fantje dveh tekem isto popoldne brez odmora. Kondicija kombiniranega moštva je začela pešati, podjetnost pa ni popustila niti na prvi niti na drugi strani. Kljub temu pa igra ni bila več lepa in tudi ne zanimiva. Zmagovalni gol Dopolavora je dal Nagode. V nedeljo bosta prišla potem tekem v finale Mars in Dopolavoro tobačne tovarne.

»Stoj, Livorno!« je dejal Bari

Kar nas je pri sedmem kolu državnega nogometnega prvenstva najbolj zanimalo, je bilo vprašanje, če bo Livorno tokrat pospravil obe točki, kakor jih je šest tedelj po vrsti. Gladko je opravil doslej z dobrimi moštvii, večeraj pa je sprejel v goste enajstorico Barija. Tistega Barija, ki je lansko leto zmagal v B razredu in se šele letos uvrstil med najboljše kot Benjamin. In prav temu Bariju se je posrečilo, da je iztrgal Livorno prvo točko. Izid je bil 1:1. Tako ima Livorno danes s samo 13 točk namesto 14. Bari ga zaustavi pri nesrečni številki. Kako bo naprej?

Dalje moramo pohvaliti Benečane, ki so premagali Milančane v njihovem stadionu z 2:0. Ni to malo, zakaj pri Benečanih letos nekaj škripile in so bili do večeraj na zadnjem mestu, medtem ko smo brali lansko leto njihovo ime na vrhu ali tik pod vrhom razpredelnice. Roma je odpravila Atalanto z 2:1, Triestina je spet remizirala, v ostalem pa je pregled večerajšnjih rezultatov v A razredu takle:

Milan: Venezia — Milano 2:0.

Vicenza: Torino — Vicenza 1:0.

Firenze: Fiorentina — Liguria 5:1.

Rim: Roma — Atalanta 2:1.

Genova: Genova — Lazio 6:5.

Torino: Juventus — Bologna 3:1.

Livorno: Livorno — Bari 1:1.

Trieste: Triestina — Ambrosiana 0:0.

Vrstni red moštev in točke: Livorno 13, Torino

10, Genova, Fiorentina 9, Roma, Ambrosiana Bari 8,

Lazio 7, Juventus, Milano 6, Triestina, Vicenza 5,

Venezia, Atalanta 4, Liguria 3.

V B razredu so igrali večeraj takole: Pro Patria : Pisa 1:0, Novara : Pescara 1:1, Alessandria : Savona 5:0, Modena : Cremonese 3:0, Brescia : Udine 3:2, Aconitana : Siena 1:0, Spezia : Palermo 2:0, Padova : Fanfulla 4:1, Napoli : Mater 5:0. Vrstni red moštev in točke: Spezia 12, Napoli 11, Padova 10, Aconitana, Brescia, Pro Patria 9, Alessandria 8, Modena, Cremonese 7, Pisa, Novara, Palermo 6, Fanfulla, Udinese 5, Savona, Pescara 4, Siena, Mater 3, Aconitana in Savona sta zaostali še za eno tekmo.

Nemški rokoborci so merili svoje moči v Mannheimu za madžarskim državnim predstavništvom. Po dvodnevni borbi, ki so jih gledali v soboto in večeraj, je bilo stanje 3:3. Nazadnje je šlo še za odločitev v najtežjem razredu. To pa je bilo za gledalce veliko prekratko: v 90 sek. je položil Nemec Madžara na pleča in s tem odločil dvoboj z rezultatom 4:3 v korist Nemcev.

A. Fogazzaro:

39

Palača ob jezeru

Steinogge se je tiho umaknil in sedel na obzidek, ki je obdajal prostor pred cerkvijo. Srečal ga je močno utrpalo. Kako ga bo pogledala Edita? Prav kmalu je prihitela iz cerkve s smehljajočim obrazom. Dejala mu je, da je vedela, da je tukaj, čeprav ga ni videla, ker že pozna njegov korak. Prosila ga je, naj ji oprost, ker jo je moral čakati. V naglici je pozabila svoj sončnik v cerkvi.

»Očka,« je dejala smehljaje, »bi hotel iti ponj?«

Steinogge je brž stekel v cerkev, a že preden je došel do ktopi, kjer je prej klečala Edita, je zagledal župnika, ki mu se prihajal nasproti s sončnikom v roki in se mu priklonil.

»Je vaš?« ga je vprašal duhovnik.

»Hčerkin je.«

»Si hočete morda ogledati kor, zakristijo... Imamo znamenite umetnine Luina in Caravaggia... morda bi vas zanimalo...«

»Hvala lepa,« je dejal Steinogge, ki je ob imenih Luina in Caravaggia ostal z odprtimi usti.

»Morda bi povedali gospodični hčerki...«

Steinogge se je priklonil in odšel, da sporoči Editi župnikovo povabilo. Kmalu se je vrnil z njo.

Duhovnik jima je prišel nasproti, nekoliko v zadregi, si mel roke in srkal zrak skozi stisnjene ustnice, kakor človek, ki je pomagal prst v vrelo vodo. Imel je kakih šestdeset let. Njegovo čelo je bilo visoko, pogled živahen in naven, njegov obraz, glas in hoja so pričali o njegovi iskrenosti. Iz vse njegove zunanosti je vela odločnost, ki pa jo je blažila nekaka boječnost. Pokazal je Steinoggeju in Editi dve sliki, ki ju je prej omenil. Caravaggiova slika je predstav-

ljala mučeništvo sv. Lavrencija in je bila polna življenja. Steinogge se na slikarsko umetnost ni prav nič spoznal in je zato hvalil sliko, kar je bil moget. Edita pa je molčala. Druga slika pa je predstavljala glavo Device. Edito je pogled nanjo kar prevzel. Povedala je župniku s svojim mirnim glasom, da je tučka in da je zdaj prvič občutila sladkosti Italije. Kako to, da je ta siromašna podeželska cerkva skrivala tak zaklad? Duhovnik je zardel in priznal, da je slika bila prav za prav njegova last in je predstavljala dragocen družinski spomin. Zdelo se mu je, da je bil umetnik navdihnut od Boga, ko jo je slikal in zato je smatral, da je njeno mesto v svetem kraju. V njegovi siromašni in skromni cerkvi je ta Marija bila kar na mestu. Prosil je gospodično, če mu dovoli, da ji razkaže najfinije oltarne prte in najdragocenejša mašniška oblačila. Iz njegovega vprašanja je zvenela želja, da bi sprejela njegovo ponudbo. Vse je bilo lepo razporejeno po predalih v zakristiji od snežnobelih prtičkov, do dragocenega mašnega plašča, ki ga je šele pred kratkim dobil iz Nove. Vsa kos posebej je razgrinjal in zopet skrbno spravil s pravo žensko nežnostjo.

»Vidim, gospod,« je dejal Steinoggeju, »da se vprašujete, čemu tolika razsipnost. Take stvari so primerne za ženske, ne za starega duhovnika. Kaj hočete? Preprosti ljudje imajo nad tem veselje. Počastiti hočejo na ta način Boga; Gospod pa gleda na srečo.«

Ni pa povedal, koliko je sam prispeval in kako si je moral za to pritrgovati od ust. Bil je iz plemiške družine; ker pa je imel mnogo bratov, jim je prepuštil očetovo dedščino. Bratje, ki so ga dobro poznali in ljubili, so mu malo pred Steinoggejevim in Editinim obiskom podarili orgle. Ko je prvič zapel »Dominus vobiscum« pri prvi slovesni maši, ki so jo spremljale nove orgle, je don Inocencij obstal dve minuti

z razprtimi rokami, obrnjen proti koru ter užival zvoke in lesketanje novih orgel. Hotel je obiskovalcema pokazati tudi orgle. Edita je bila tako ljubezna, njen oče tako vljuden, da je duhovnik kmalu premagal svojo boječnost in ko je z njima prišel iz cerkve, je pozabil celo na zajtrk in ju začel izpraševati o njuni domovini, o navadah, o umetnosti.

Steinoggeju so se oči lesketale od zadovoljstva. Z veliko vnemo in navdušenjem je pripovedoval o svoji domovini. Včasih je v svojem navdušenju nekoliko pretiraval, tedaj se je Edita molče nasmehnila ali pa mirno naredila kako pripombo, ki pa župniku ni bila po volji.

»Pustite gospodična,« ji je dejal; »naj verujem v lepe stvari, o katerih mi pripoveduje vaš gospod oče. Ubog duhovnik...«, ki ni ničesar videl, ničesar slišal in ki ne zna ničesar. Kljub temu pa mislim, da ima on prav.«

Ki je Steinogge slišal to izjavo in to, da mu je župnik dejal »gospod oče«, se je čutil tako srečnega, da bi ga bil najraje objel, kljub njegovemu črnemu talarju.

Med pogovorom so dospeli do lesene ograje, ki je obdajala vrt župnišča. Don Inocencij je povabil očeta in hčerko k sebi na kavo. Steinogge je takoj sprejel povabilo. Njemu in župniku se je zdelo, da sta že stara znanca.

Župnišče je stalo na sredji poti med cerkvijo in vasjo. Mala bela hišica s hrbtom obrnjena proti goram in je sredi celotnega vrtilišča zrla na travnike, ki so se raztezali proti jezeru. Vrtček je bil štiriojlat in obdan z nizkim zidom. Dališe in vrtnice so se vrstile ob živji meji, za katero se je bohotila znovrstna zelenjava. Za hišo je svet polagoma vzpenjal. Tukaj je sadno drevje delalo prijetno senco. Sobe v župnišču so bile majhne, a snažne in svetle. Z oken, ki so gledala proti jezeru, je razgled bil nena-važno lep.

Župnik je gospema pokazal ta razgled, razkazal jima je salouček, delovno sobo, kjer je hranil večerpij prazgodovinskih posod, ki jih je našel v neki jami ob jezeru in ki so se mu zdeli pravi zaklad. Obžaloval je, da ni mogel najti nobenega priostrenega kamna, ki bi se mogel smatrati kot prazgodovinsko orožje. Steinogge je z velikim zanimanjem poslušal njegovo razlago.

Edita pa je medtem občudovala travnike, ki so jih pokrivala temne sence oblakov, črne strehe vaških hiš, ki so se skrivale med murvami in orehi, in jezero, ki se je od tu zdelo kakor svetla jeklena plošča sredi zelenih travnikov.

Stara služabnica Marta jim je postregla s kavo. Čas je hitro mineval ob prijetnem razgovoru.

Ko je Marta odnesla posodo, je don Inocencij vprašal:

»Ostanete še dolgo pri grofu?«

»Ne vem,« je dejala Edita in pogledala očeta.

»Ne vem,« je raztreseno odgovoril tudi Steinogge.

»Oprostite, da vas vprašujem,« je povzel don Inocencij, »tako rad bi se še kdaj sešel v vami.«

Steinogge se je ves zbežan začel zahvaljevati.

»Upam, da si bova še dobra prijatelja,« je dejal in prožil duhovniku roko.

»Brez dvoma,« je odvrnil don Inocencij in mu jo pritrčno stisnil. »Preden se poslovite, želim, da si ogledate še moje cvetlice.«

Njegove priljubljene cvetlice so bile razvrščene v dveh dolgih vrstah ob hiši. Prevladovala so krvonočnice in vanilije.

»Ali niso lepe?« je vprašal don Inocencij.

»Krasne,« je odvrnil Steinogge.

»Utrgajte vaniljin cvet za gospodično.«

»Ooooh!«

»Utrgajte ga vendar! Jaz ne znam teh stvari.«

Pisma v steklenicah

Nedavno so v Seini blizu Pariza zajeli veliko steklenico, v kateri so bila pisma iz francosko-nemške vojske leta 1870. Našli so jo čistilo rečne struge v bližini Meuluna, ko so čistili rečno dno. Ko je bil Pariz oblegan, so iz raznih krajev ob zbornem toku reke Seine pošiljali pisma in sporočila v kovinskih cevih ter jih nato vrzeli v reko, ker so se nadejali, da jih bodo dobili, ko bodo z vodnim tokom prišli pod pariške mostove. Petnaistkrat so na ta način skušali spraviti važna sporočila obleganemu v roke. Znano pa je, da so doslej

našli le pet takšnih pošilk, in sicer šele leta 1892 ob spodnjem toku reke, dve leta 1911, sedaj so pa še našli na osmo. Pisma imajo danes veliko veljavo, ker so na njih znamke iz one dobe, in imajo zaradi tega veliko vrednost za ljubitelje znamk.

Selitev romunskih ciganov

Ciganske nadloge so imeli v Romuniji zelo veliko. To plemje je živelo svoje običajno nomadsko življenje in križarilo po mestih in deželi in bilo ljudstvu povsod v nadlego. Kavpršani, je odločno posegla tudi na to področje, ki je romunska vlada lotila mnogih drugih ročje. Vsega skupaj je bilo v Romuniji nekako 200.000 ciganov. Okrog 100.000 jih bodo preselili v nove pokrajine, največ v kraje, ki so popreči spadali pod Sovjetijo, in jih bodo vthnili v koncentracijska taborišča. Porabili jih bodo pri koristnih javnih delih, zlasti pri ob-

novitvenih delih, kajti pod Sovjeti so ti kraji močno trpeli. Obenem bodo skušali cigane privesti na stalno delo in jih tako navaditi na stalno bivališče. Od preselitve so izzvati le tisti cigani, ki se bavijo z obrtjo, ali pa so bili vpoklicani v vojsko.

Moderna postaja turške prestolnice

Prestolnica moderne Turčije, Ankara, se skuša v vsakem pogledu približati drugim modernim zahodnim mestom. Pred nekaj leti so

tam dogradili nov moderen kolodvor, sedaj pa so poslopje opremili še z modernimi in važnimi pripomočki, namreč s številnimi zvočniki. Vsak pokrit tir ima svoj zvočnik, enako vsaka čakalnica, restavracijski prostori in drugi deli kolodvorskega poslopja, koder se sprehaajo ali posedajo potniki. Tuji, ki so si ogledovali to novost, so potrdili, da jih je pridobitev presenetila in da so strokovnjaki vprašanje razmetitve rešili vzorno.

Kupujte pri naših inserentih!

GOSPODIJE POZOR! Klobučarna „PAJK“ strokov. očisti, preoblikuje in prebarva vse vrste klobukov po nizkih cenah. Lastna delavnica. Se priporoča Rudolf Park. Sv. Petra c. 38

Novinarsko društvo v Ljubljani sporoča, da je njegov dolgoletni član, gospod

Filip Omladič

glavni urednik »Domovine« in urednik »Jutra«

v soboto, dne 14. novembra 1942, umrl.

Zvestega in zaslužnega člana bomo vedno ohranili v častnem spominu!

V Ljubljani, dne 16. novembra 1942.

»Novinarsko društvo« v Ljubljani

Zahvala

Za vse izraze ljubezni in sočutja, zlasti pa za molitve ob smrti našega ljubljene očeta, gospoda

AVGUSTA PIRCA

učitelja v pokoju

vsem najiskrenejši Bog plačaj!

Ljubljana, 16. novembra 1942.

Rodbini: Pirčeva - Komarijeva.

Zahvala

Ob priliki smrti naše predrage mame, stare mame in prababice, gospe

Ane Javornik roj. Zorc

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so sočustvovali z nami ali na kateri koli način počastili spomin umrle. Prav posebno zahvalo pa izrekamo: g. dr. Fedranu za njegovo dolgoletno požrtvovalno zdravljenje, g. dr. Horvatovi za njeno ljubezno in skrbno nego, preč. duhovščini v Žalni in Grosupliem za tolažbo v boleznih in za poslednje spremstvo, spoštovanemu učiteljskemu zboru in šolski mladini v Žalni, prav tako domačim pevcem. Nadalje se iskreno zahvaljujemo sovaščanom in vsem iz Grosuplia, ki so se tako lepo posloviili od naše predrage mame. Vsem darovalcem prekrasnih vencev in lepega cvetja, vsem darovalcem v dobre namene naša najiskrenejša zahvala.

Žalna, 16. nov. 1942.

Žalujoči ostali

Edgar Wallace:

5

Skrivnost skrivljene sveče

Roman.

Zoprno mu je bilo, lagati ji, in tudi ta nedolžna laž se mu je upirala.

»Bojim se, da si preživel kaj neprijeten večer,« je pripomnila. »Kara ni bil posebno zabaven.«

In ga je zamišljeno pogledala.

»Ni se dosti spremenil,« je počasno odgovoril.

»Nenavadno lep človek je, kajne?« je še občudovaje vprašal. »Ne razumem, kaj si neki videla v meni, ko ti je bil na razpolago človek, ki ni samo bogat, temveč tudi eden najlepših na svetu.«

Grace se je kakor zdržnila.

»Videla sem neko posebnost v značaju gospoda Kara, ki ni posebno lepa,« je odgovorila.

»O, John, jaz se bojim tega človeka!«

Pogledal jo je neznansko začuden.

»Bojiš se ga?« je vprašal. »Moj Bog, Grace, kaj praviš? Jaz sem prepričan, da bi napravil zate vse, tudi nemogoče.«

»In prav zaradi tega se ga bojim,« je tiho odgovorila.

Pravega razloga, zakaj je tako govorila, ni marala razkriti. Remingtona. Kara je prvič srečala v Solunu pred dvema letoma. Potovala je po Balkanu s svojim očetom, kar je bila zadnja pot slovitiga arheologa, in je prvič videla tega Grka, ki naj bi pozneje tako vplival na njeno življenje, na obedo pri ameriškem konzulu.

O tem človeku z Zevsovim obrazom, z uglednim vedenjem in neizmernim bogastvom so pripovedovali najrazličnejše zgodbe. Pravili so, da je bila njegova mati Amerikanka, ki so jo ugrabili albanski roparji in jo prodali nekemu albansko-mu glavarju, kateri se je vanjo zaljubil in prestopil iz ljubezni do nje v protestantsko vero.

Kara je bil vzgojen v Yaleju in v Oxfordu, imel je neznansko bogastva in bil prav za prav kralj v nekem gorskem okraju štirideset milj od Drača. Tu je vladal kot absoluten gospodar v sijajni hiši, ki mu jo je zgradil neki italijanski arhitekt in je bila v njej vsa oprema in oprema iz vseh razkošnih središč sveta.

V Albaniji so ga imenovali Kara Rumo, kar pomeni Črni Roman, vendar brez nikake zveze z njegovo zunanostjo, ker je bil svetle polti kakor kak Saks in so bili njegovi kratko pristriženi kodrast lasje skoraj zlati.

Zaljubljen se je v Grace Terrell, ki so jo spočetka njegova prizadevanja zabavala, pozneje pa se ga je začela bati, ker njegova ognjevitost in strast nista bili hlinjeni. Jasnno mu je povedala, naj ne goji nikakega upanja, da bi mu mogla vračati ljubezen, in še zdaj jo je mrazilo ob spominu na prizor, ko je pokazal posebno stran svojega divjega značaja, ki ni poznal predsodkov. Naslednji dan ga ni videla, a dva dni pozneje, ko se je vračala čez bazar s plesa pri generalnem guvernerju, so ustavili njeno kočijo, njo potegnili z voza in zadušili njeno vpitje z robcem, prepojenim z nenavadno sladkobo aromatičnega parfuma. Napadali so jo ravno hoteli spraviti v neko drugo kočijo, ko je prišla na ono mesto skupina angleških mornarjev, ki so bili na dopustu, in ne da bi vedeli, kakšne narodnosti je dekle, so jo rešili.

Grace v dnu svojega srca ni dvomila, da ne bi bil zapleten Kara v ta srednjeveški poizkus, tako priti do žene, a ni o tem doživljaju svojemu možu ničesar povedala. Do dne svoje poroke je stalno dobivala bogate darove, ki jih je pa vedno vračala na edini ji znani naslov — na Karovo posestvo v Lemaz. Kak mesec po svoji poroki je zvedela iz časopisov, da je ta »leader grške družbe« kupil ogromno hišo na Cadogan Squaru, in potem še z začudenjem in s strahom, da se je

Kara seznanil z njenim možem še pred potekom medenih tednov.

K sreči njegovi obiski niso bili pogosti, a vedno večja zaupnost med Johnom in tem čudnim in neugnanim človekom je bil vedno vzemirjala.

Ali naj bi zdaj, zadnji trenutek, pripovedovala svojemu možu, česa vsega se boji in kaj vse sumi?

Preudarjala je. Nikdar še ni bila tako pripravljena, da bi mu tako odkrito zaupala kot zdaj, ko je sedel v udobnem naslanjaču z nekoliko boljšimi očmi, ves zmujen v svojem premišljevanju. Če bi bil manj zaskrbljen, bi govorila. Ko pa ga je videla tako zamišljenega, je zaobrnila pogovor na zadnje njegovo delo, veliko skrivnostno zgodbo, ki je pomenila, če že ne bogastva, vsaj izdaten vir dohodkov.

Ob treh četrtih na enajsto je pogledal na uro in vstal. Grace mu je pomagala obleči plašč, narkar je za trenutek neodločno postal.

»Ali si kaj pozabil?« ga je vprašala.

»Ali naj se ravnam ko Karovem nasvetu?« je ugibal sam zase. Na vsak način bi bilo prijetno srečati se s človekom, ki mu je divje grozil, da ga spravi ob življenje; ako se sestane z njim neoborožen, bi pomenilo, da izjiva Previdnost.

Vsa zadeva je bila seveda smešna, a smešno je bilo tudi, da si je šel izposojat denar, smešno, da mu je bilo posojilo potrebno, in vendar je špekuliral, ravnajoč se po enem najboljših nasvetov — po Karovem nasvetu.

Nenadoma se mu je posvetilo. Kara mu vendar ni naravnost svetoval, naj bi kupil delnice romunskega zlata, temveč je govoril samo o možnem sijajnem njihovem donosu. Pomislil je še trenutek, potem pa se počasi vrnil v svojo sobo, odprl predal pri pisalni mizi, vzel iz njega skrivnostni mali browning in ga spustil v žep.

»Ne bom se dolgo mudil zunaj, draga,« je rekel ženi, jo poljubil in odšel v temo.

Kara se je zleknil na sedež udobnega luksuznega avta in začel potihoma peti neko arijo, medtem ko je šofer previdno vozil po neki ne posebno varni cesti. Dež je še vedno lil in Kara je moral brisati zamaglena stekla, da je mogel ugotoviti, kje je. Vsako toliko je pogledal, kakor bi koga iskal, potem se je z veseljem nasmehom spomnil, da je spremenil prvotni načrt in da je določil za sestanek čakalnico ob Lewsovem križišču.

Tam je dobil nekega možica, ki je bil do ušes zapet v ohlapen plašč in si grel noge ob ugašajočem ognju. Ko je vstopil Kara, je vstal in odšel na njegovo znamenje iz sobe.

Neznaneč očitno ni bil Anglež. V obraz je bil bolešno blede, lica je imel udrti in neurejeno, skoraj skuštrano brado.

Kara ga je odpeljal na konec temnega perona, preden je spregovoril.

»Ali ste vse uredili, kakor sem naročil?« je trdo vprašal.

Govoril je arabski in oni je odgovoril v istem jeziku.

»Vse, kar ste naročili, je opravljeno, efendi,« mu je ponižno odgovoril.

»Ali imate revolver?«

Možje je priklimal in udaril ob žep.

»Napoleon?«

»Ekscelencija,« je vprašal oni začuden, »čemu naj bi bil revolver, če ni napoleon?«

»Ali ste razumeli, da tega moža ne smete ubiti?« je rekel Kara. »Proti njemu smete samo pomeriti. Da bo varnejše, bo najbolje, da revolver takoj izpraznite.«

Ves začuden je možje ubogal in izpraznil naboj.

»Patrone vzamem jaz,« je rekel Kara in iztegnil roko, nakar je spustil male nabojne cilindre v žep, pregledal še revolver in ga potem vrnil lastniku.